

Og så til fru Pia Kjærsgaard. Når jeg snakker om de borgerlige partier, behøver jeg ikke at forholde mig til mine tanker om dem. Det er helt tilstrækkeligt at forholde sig til, hvad de borgerlige partier selv skriver, og jeg kan konstatere, at de borgerlige partier samlet, alle tre partier, i bemærkningerne til det lovforslag, der blev behandlet for et par uger siden, skriver, at forslagsstillerne finder tillige helt principielt, at de krigsramte ikke bør indgå i en asylsagsbehandling. Ikke bør indgå i en asylsagsbehandling!

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil modstå fristelsen til at gå ind i den aller- seneste meningsudveksling her, for det vender vi jo tilbage til under det næste punkt på dags- ordenen. Men jeg vil godt besvare de to spørgs- mål, der er stillet af hr. Søren Søndergaard.

Det ene lyder: Hvad er efter min vurdering baggrunden for, at en række organisationer har ytret tvivl om behovet for opstramninger på det her felt?

Til det vil jeg sige, at der faktisk er en række forskelligartede begrundelser; man kan ikke si- ge, at der er én begrundelse. Derfor har jeg oversendt høringsskrivelserne til Retsudvalget, så man selv kan sætte sig meget grundigt ind i de enkelte høringssvar, fordi det ville være helt useriøst at forsøge at sætte bare én overskrift på det, og det kommer så til at indgå under be- handlingen i udvalget.

Den anden indfaldsvinkel, som hr. Søren Søndergaard havde, var den lille praktiske nye mulighed, vi nu giver for at forberede udsen- delsen af asylansøgere bedre. Det bliver nær- mest skildret, som om vi nu udleverer alting på en fuldstændig upassende vis til politiet, når det drejer sig om åbenbart grundløse asylansøgere. Det er jo ikke tilfældet. Hidtil har det været så- dan, at når ankefristen er udløbet, kan politiet rekvirere sagen, og så kan de begynde forbered- elsen af udsendelsen. Det gælder ikke bare åbenbart grundløs-sagerne, det gælder også de almindelige asylsager.

Det, vi gør her, er noget ganske enkelt, en lille praktisk hjælp til det mål, som jeg har forstået vi er fælles om her i Folketinget, nemlig at få en så kort og konsekvent asylsagsbehandling som overhovedet muligt. Det, vi gør, er, at når afsla- get er givet – ikke mens sagen kører, men når afslaget er givet – giver vi politiet mulighed for at rekvirere sagen, så de kan forberede den grundigt, således at man, når udrejsefristen ud- løber, og det er normalt 15 dage, når det er de

almindelige sager, i mellemtiden kan gå ind og træffe forberedelserne. Det vil sige, at det ikke er et helt nyt indblik, vi giver politiet, det er alene et spørgsmål om at lave en så smidig forberedelse som muligt med henblik på, at folk, der har fået afslag på asyl, og som skal rejse ud, kan gøre det så hurtigt som muligt, og at politiet får mulighed for at tilrettelægge deres arbejde på en fornuftig måde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsud- valget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette for- slag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 86: Forslag til lov om ændring af lov om midlerti- dig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., udlændingeloven og lov om social bistand. (Behandling af asyl- ansøgnings fra personer fra det tidligere Ju- goslavien med midlertidig opholdstilladelse m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 30/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da Folketinget i efteråret 1992 efter opfordring fra FN's Flygtningehøjkommissariat vedtog lo- ven om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien, var der enighed blandt partierne bag loven om, at en så- dan opholdstilladelse skulle gives for 6 måneder ad gangen. Men der var også enighed om, at pe-

rioden maksimalt samlet kunne være 24 måneder, og det var selvklart af menneskelige årsager.

Hvis forholdene i Eksjugoslavien ikke havde ændret sig i løbet af den periode, måtte man påbegynde behandlingen af de asylsager, man udskød med den midlertidige opholdstilladelse.

I dag – to år efter – må vi desværre konstatere, at forholdene i det bosniske område ikke er forbedret, sådan som vi vel alle havde håbet. Tværtimod må vi erkende, at de på visse områder er nok så brogede i dag.

Som konsekvens af lov om midlertidig opholdstilladelse, som jo bærer den tidligere justitsminister, hr. Hans Engells underskrift, går behandlingen af asylsager derfor i gang.

I bemærkningerne til det lovforslag, vi har til behandling, har indenrigsministeren ganske grundigt redegjort for de overvejelser, man hidtil har gjort sig om, hvorledes man administrativt tilrettelægger den unægtelig store opgave at behandle disse sager.

Nu er det jo ikke Folketingets ansvar at tage stilling til den administrative tilrettelæggelse, men jeg vil alligevel godt kvittere for ministerens redegørelse og for tilsagnet om, at Retsudvalget vil blive orienteret om det videre forløb.

Den endelige afgørelse af asylsagerne ligger jo uden for både ministerens og Folketingets regi. Men jeg tror næppe, det er urealistisk at forestille sig, at vi til sin tid vil stå med en betydelig gruppe af personer, som har fået afslag efter udlændingelovens § 7, men som på grund af forholdene i deres hjemområde fortsat vil have behov for beskyttelse.

Derfor foreslås det i lovforslaget at indføre et nyt nr. 5 i § 9, stk. 2, som vil indebære, at denne gruppe kan meddeles en midlertidig opholdstilladelse på vilkår, der indebærer, at de kan indgå i et integrationsprogram.

Vi har i den forbindelse med stor tilfredshed noteret os, at det integrationsprogram, der skal tilbydes denne gruppe, som et væsentligt element har at ruste gruppen til en eventuel hjemvenden, fordi hovedsigtet er og skal være, at denne gruppe af krigsflygtninge skal vende tilbage, så snart det er muligt.

Men vi finder også, at det er rigtigt, at programmet i højere grad end hidtil retter sig mod danske samfundsforhold. Mange af disse mennesker har allerede på indeværende tidspunkt været her i 2-3 år på et midlertidigt ophold, og den nye § 9, stk. 2, nr. 5, giver yderligere midlertidigt ophold i 2 år. Skulle det ulykkelige ske, at

der til den tid fortsat ikke er sket forbedringer, der muliggør en hjemvenden, er det i alles interesse, at disse mennesker gradvis er blevet sat i stand til at klare sig i det danske samfund.

Så jeg mener, at denne dobbelthed i integrationsprogrammet er en styrke. Vi fastholder sigtet, at disse mennesker skal hjem, og sigtet er ikke, som Venstres ordfører i dag har skrevet i en pressemeddelelse, at de hermed gives permanent opholdstilladelse. Sigtet er, at de skal hjem, men det skal være ordentlige, menneskelige regler, vi laver. Når folk har været her op til 5 år og der stadig væk ikke er udsigt til, at de kan komme hjem, så er det også rimeligt, at de får lov at være her, og derfor er det også godt, at de lærer noget om det danske samfunds regler og krav.

Jeg kan på Socialdemokratiets vegne tilsige forslaget støtte og en velvillig behandling i udvalget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det mest interessante ved det lovforslag, vi nu behandler, er det, der overhovedet ikke står, nemlig at det forudsættes, at 12.000 eller 18.000 bosniere nu skal igennem en asylsagsbehandling.

Det tager vi i Venstre skarpt afstand fra. Flygtninge skal hjælpes, så længe de er på flugt fra noget, men det har aldrig været meningen med de internationale flygtningekonventioner at give flygtninge retskrav på livsvarig opholdstilladelse i et land, som de pågældende selv har udvalgt sig, oven i købet efter på vejen fra hjemlandet at have opholdt sig i flere sikre lande undervejs.

Derfor har Venstre for længst sammen med Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet fremsat lovforslag om, at den midlertidige opholdstilladelse forlænges med 1 år.

Med tusinder af bosniere, der får livsvarig opholdstilladelse, blander regeringen igen flygtningepolitikken og indvandrerpolitikken godt og grundigt sammen. Den sidste debat i anledning af vort andet lovforslag viste, at det åbenbart er helt umuligt at få en saglig drøftelse med regeringen om dette vort største problem, nemlig at Danmark uden videre gør flygtninge til indvandrere. Det strider aldeles mod, hvad der er meningen med en flygtningepolitik, og hvad der er langt værre: Det beslaglægger fortsat de fleste af vore ressourcer, der burde have været anvendt på den tredje verdens nødstedte.

Det er katastrofalt, at regeringen fortsat gør

tusinder og atter tusinder til indvandrere. At ministeren overhovedet ikke gider lytte til os, ved vi godt, men det er mig forunderligt, at de socialdemokratiske borgmestre, der ved, hvor skoen trykker, og som gang på gang ytrer sig i pressen, åbenbart heller ikke kan få ørenlyd i Indenrigsministeriet.

Jeg vil gerne spørge: Hvad skal der i grunden ske med alle de asylcentre, som møjsommeligt er opbygget, og hvor masser af kommuner har gjort en kæmpeindsats, også for at sikre den folkelige opbakning i lokalbefolkningen? Skal lejrene nu tømmes, mens andre kommuner skal have maset indvandrere ind uden at blive spurgt? Og hvad koster det her? Jeg synes, det er rimeligt, at de skatteborgere, der skal betale regningen, også kender dens størrelse.

Danskere, der ønsker en anden bolig, spørger: Hvor skal boligerne komme fra? Det synes jeg ministeren skylder et svar på. Asylcentre blev netop bygget, fordi der ikke var andre muligheder, og det er der heller ikke i dag. Danmark har jo ikke tusinder af overflødige boliger. Tværtimod har vi tusinder af danskere, der søger en bedre bolig.

Jeg vil godt spørge ministeren rent ud: Vil ministeren her fra Folketingets talerstol forsikre om, at ingen danskere kommer i klemme? Og vil ministeren forsikre om, at ministeren ikke vil handle hen over hovedet på kommunerne?

Det lovforslag, der behandles i dag, og de forudsætninger, det bygger på, nemlig at tusinder skal gøres til indvandrere på én gang, har i vore øjne nedsat ministerens troværdighed. Vi husker godt, hvordan det var Venstre og De Konservative, der hele tiden i ministerens start, når ministeren havde vanskeligheder med sin egen venstreflanke, skulle bringes til at bakke ministeren op i, at opholdstilladelserne skulle være midlertidige. Ikke desto mindre ændrede ministeren mening fra det ene øjeblik til det andet og uden på forhånd så meget som at have orienteret os. Det har vi ikke glemt, og det har danskerne heller ikke glemt.

Vi vil i Venstre blive ved med at minde den danske befolkning om, at den folkelige opgave, som danskerne tog på sig ved at modtage tusinder af jugoslavere, som ikke havde krav på asyl, blot blev et redskab for en socialdemokratisk regerings fuldstændig uansvarlige udlændingepolitik.

Det er ikke jugoslavernes skyld, at det er gået sådan, og vi vil fortsat i Danmarks største politiske bevægelse, Venstre, gøre, hvad vi kan for, at

regeringens totale mangel på forståelse for, hvad danskerne tænker og føler, ikke kommer til at gå ud over jugoslaverne. Men at regeringens politik skader den samlede flygtningesag, er vi ikke et eneste øjeblik i tvivl om.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg hørte fru Birthe Rønn Hornbech sige: »Det tager vi i Venstre skarpt afstand fra«, og »det« var, så vidt jeg kunne forstå, beslutningen om at opretholde loven af 1992 om, at realitetsbehandling af en asylansøgning højst kan udskydes i 24 måneder.

Dengang i 1992 var Venstre enige med os andre om, at sådan skulle det være. Det var endda sådan, at lovforslaget var signeret af den daværende konservative justitsminister, hr. Hans Engell; men lad det nu være, fru Birthe Rønn Hornbech taler på Venstres vegne.

Jeg står her med en meddelelse fra noget, der hedder Komiteen Lad Bosnien Leve, fra oktober dette år. Meddelelsen slutter med følgende sætninger:

»Derfor opfordrer Komiteen Lad Bosnien Leve det nyvalgte Folketing til at forbedre de bosniske flygtninges situation, så de stilles lige med øvrige flygtninge. De må have adgang til for det første at søge arbejde og uddannelse på lige fod med andre og for det andet at søge asyl, uanset hvor længe de har været i Danmark.«

Medlemmer af denne komité er et stort antal veldædige og velmenende humanistiske danskere, herunder også Venstres folketingsmedlem fru Hanne Severinsen. Jeg går ud fra, at fru Hanne Severinsen som medlem af Venstres folketingsgruppe vil stemme for det af regeringen fremsatte forslag, for ellers vil der være modstrid mellem ånd, ord og gerning i Venstres folketingsgruppe.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det mest interessante ved forslaget er dét, som ikke står der, sagde fru Birthe Rønn Hornbech, nemlig at asylsagerne skal behandles. Nej, det står ikke her, det er fuldstændig rigtigt, for det står i loven fra 1992, som blev fremsat af den daværende regering, og som fru Birthe Rønn Hornbech også stemte for.

Jeg kan kun sige: Det er ikke vores vane at si-ge ja til et givet tiltag og så, når det skal realiseres, at sige: Nej for søren, det mente vi alligevel ikke noget som helst med.

Dette her handler om mennesker. Det handler om mennesker, der kom hertil for to år siden og fik Folketingets ord for, at de fik midlertidig opholdstilladelse, og at deres asylsager blev udsendt, men kun i to år. Det løfte står vi ved. Vi vil ikke på den måde skuffe og svigte mennesker, som er flygtet fra fortvivlede forhold derhjemme.

Så har jeg et enkelt spørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg har læst fru Birthe Rønn Hornbechs pressemeddelelse, som blev udsendt tidligere i dag – den svarer jo meget godt til talen her – og i den taler fru Birthe Rønn Hornbech, ligesom hun nu gjorde fra talerstolen, om ministerens venstrefløj, der ikke ønskede midlertidige opholdstilladelser. Da jeg af natur er et nysgerrigt menneske, vil jeg gerne vide, hvad det er for en venstrefløj, ministeren har, som ikke ønskede midlertidigt, men permanent ophold, og hvor fru Birthe Rønn Hornbech var den frelsende engel over for denne skrækelige venstrefløj. Jeg vil gerne have at vide, hvem det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har to spørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech.

For det første sagde fru Birthe Rønn Hornbech, at hermed ville en hel masse jugoslaver, som ikke havde krav på asyl, få ophold i Danmark. Den formulering blev direkte anvendt: »som ikke havde krav på asyl«, og det spørgsmål, jeg så vil stille fru Birthe Rønn Hornbech, er: Hvorfor ved fru Birthe Rønn Hornbech det?

Jeg troede, at spørgsmålet, om man har krav på asyl, var noget, der blev afgjort ved en asylsagsbehandling; men den har jugoslaverloven jo netop været med til at udskyde, dvs. disse mennesker har ikke fået en asylsagsbehandling. Hvordan kan fru Birthe Rønn Hornbech så vide, at de ikke har krav på asyl?

Jeg synes virkelig, det rejser nogle dystre perspektiver, jævnfør den debat, vi lige har haft om åbenbart grundløs-proceduren. Hvad er det egentlig, der sådan ligesom gemmer sig bag det? Er det fru Birthe Rønn Hornbechs definition her fra talerstolen af, at der ikke er nogen grund til, at de skal have asyl, der skal være retningssigende?

Det andet, jeg ville spørge om, er det dér med, at de jugoslaviske flygtninge nu skal gøres til indvandrere. Hvorfor mener Venstre, at der skal gøres forskel på lige præcis flygtninge fra Bosni-

en og så alle andre, der har fået deres asylsag behandlet? Hvorfor skal der være den forskel?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg vil gerne takke for den store interesse for min ordførertale og specielt for fru Dorte Bennedsens store interesse. At hun allerede i formiddags har læst min pressemeddelelse, er rart at høre.

Da fru Elisabeth Arnold citerede, hvad fru Hanne Severinsen har sagt et sted uden for Folketingssalen, kunne jeg lytte mig til, at den ordlyd var i meget god overensstemmelse med det betækningsbidrag, som Venstre og andre partier udformede til det, der hed lovforslag nr. L 214, i foråret. Det var præcis, hvad vi skrev dengang: Vi havde intet imod at forbedre bosnierne situation gradvis, men det måtte ikke være med henblik på integration, det skulle være med henblik på fortsat midlertidigt ophold. Så der er overhovedet ikke nogen uoverensstemmelse – der er tværtimod god overensstemmelse – mellem fru Hanne Severinsen og mig.

Fru Dorte Bennedsen taler så om et løfte til bosnierne. Jeg har nu opfattet det anderledes, og hvis jeg var i besiddelse af TV-Avisens og TV 2's bånd, ville jeg sikkert kunne finde adskillige sekvenser fra forrige vinter, hvor indenrigsministeren netop var fremme og sige: Nu må vi ikke skabe forventninger, opholdstilladelsen er midlertidig.

Så skal jeg svare hr. Søren Søndergaard på, hvad jeg mener med, at de ikke har krav på asyl. Jamen det sagde jeg i min ordførertale: De var rejst gennem sikre lande og kunne have været afvist ved grænsen.

Hr. Søren Søndergaard spørger: Hvorfor denne forskel mellem bosniere og andre? Jamen vi ønsker heller ingen forskel. Det vil hr. Søren Søndergaard opdage, når vi senere skal debattere udlændingespørgsmål. Venstre og også andre partier her i salen har i lang tid haft den opfattelse, at man skal give midlertidig opholdstilladelse i en årrække; det bør gælde for alle. Vi ønsker udlændingeloven administreret på en anden måde eller eventuelt ændret.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det, som Folketinget gjorde for et par år siden ved at lade, som om man gav midlertidig opholdstilladelse, var jo noget rod, for det viser sig så i dag, at det rent faktisk ikke kunne lade sig

gøre. Det er jo det, ordførerne for både Venstre, De Konservative, regeringspartierne og Enhedslisten er enige om, og det var det, Fremskridtspartiet påpegede for to år siden.

Men vi har jo så meget, vi gerne vil have sagt i vores ordførertaler, og derfor synes jeg, det er udmærket, at man også kan få lidt gang i debatten ved at stille nogle af de spørgsmål, som unægtelig må høre med til det her forslag, som ministeren har fremsat, og som ministeren meget, meget behændigt går uden om. Det er da klart, at man som folketingsmedlem for Fremskridtspartiet bliver nødt til at stille nogle spørgsmål, som f.eks. de socialdemokratiske borgmestre rundt omkring stiller via Ritzau og via medierne i øvrigt, til indenrigsministeren, men som jeg ikke rigtig tror ministeren ønsker at svare på.

Hvad vil ministeren gøre for at anbringe de 16.000-17.000 bosniere, som nu skal have fast ophold i Danmark? Hvad vil man egentlig gøre for at give dem de boliger, som der bestemt ikke er i Danmark i øjeblikket? Hvad vil ministeren gøre? For jeg kan forstå, at ministeren ikke ønsker, at de skal flytte ind til de større byer, men vil beholde dem ude i de små samfund. Jeg ved ikke, hvad det vil medføre, men hvordan kan man forhindre, at det sker?

Jeg føler også trang til at citere, at Thorkild Simonsen, Århusborgmesteren, som er gået meget stærkt ind i denne debat, siger det samme – jeg spørger faktisk også for at rejse debatten. Borgmester Thorkild Simonsen siger:

»Man må vel have lov til at lade være med at gå uden om den varme grød, man må have lov til at sige sandheden uden at blive slået i hartkorn med og blive udråbt som fremmedhader.«

Jeg synes, det er fornuftig snak fra en socialdemokrat, og jeg synes, ministeren bliver nødt til at svare. Hvad vil ministeren gøre med de mange, mange, mange følgeproblemer, som kommer i kølvandet på det her lovforslag, når det desværre bliver vedtaget med Enhedslistens og SF's stemmer?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Birthe Rønn Hornbech kom nemt om ved svaret på det spørgsmål, jeg leverede i min korte bemærkning for lidt siden, idet fru Birthe Rønn Hornbech bekvemt overhørte den sidste opfordring fra Komiteen Lad Bosnien Leve, som netop opfordrer til, at de bosniske flygtninge får lov at søge asyl, uanset hvor længe de har været i Danmark.

Så vidt jeg ved, har Venstre og De Konservative fremsat forslag om, at fristen for realitetsbehandling af asylansøgningerne skal udskydes endnu et år og måske efter det år igen et år og endnu et år.

Der er derfor en klar modstrid mellem det, fru Birthe Rønn Hornbech står for herinde, og det, som hendes partifælle – et fremtrædende medlem af Venstres folketingsgruppe – fru Hanne Severinsen har givet udtryk for i henvendelsen fra Komiteen Lad Bosnien Leve.

Jeg kan blot konstatere, at Venstre som sædvanlig bærer kappen på begge skuldre, på den ene side løfter humanitetens fane højt og på den anden side fører en uendelig stram flygtningepolitik herinde.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det plejer ikke at være fru Birthe Rønn Hornbechs skik at knibe udenom, men jeg må sige, at her synes jeg nok, hun gemte sig under indenrigsministerens skorter – eller hvis det nu var – for jeg spurgte faktisk ikke om, hvad indenrigsministeren måtte have sagt.

Jeg spurgte – og jeg vil gerne gentage mit spørgsmål – om fru Birthe Rønn Hornbech kan bekræfte, at den lov, som hendes parti og mit parti sammen med andre partier vedtog om midlertidigt ophold til visse folk fra det tidligere Jugoslavien i december 1992, havde en bestemmelse, der meget klart sagde: Vi kan udskyde sagsbehandlingen i 6 måneder ad gangen, dog maksimalt 24 måneder.

Det var det, der stod i loven. Og derfor er det, jeg siger, at vel har disse mennesker måttet leve med i disse år, at vi har udskudt deres sager, men når vi selv – det er ikke noget, de har bedt os om – har sat det maksimum på 24 måneder, så er det dog ejendommeligt at være så vred over, at vi lever op til, hvad fru Birthe Rønn Hornbech og jeg i fællesskab vedtog i december 1992.

Og så bare lige: Jeg fik slet ikke at vide, hvem der er den skrækelige venstrefløj i indenrigsministerens omgivelser?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

På baggrund af fru Birthe Rønn Hornbechs svar vil jeg da godt fastholde, at vi fra Enhedslisten i hvert fald mener, at spørgsmålet om, hvorvidt en flygtning har krav på asyl, er noget, som afgøres ved en asylsagsbehandling; det er ikke

noget, der afgøres ved en debat i Folketinget. Det kan muligvis ændres ved en lov i Folketinget, men spørgsmålet er altså indtil videre noget, der afgøres ved en asylsagsbehandling, og det er lige præcis den asylsagsbehandling, som jugoslaverloven med Venstres aktive deltagelse forhindrede – forhindrede! – de bosniske flygtninge i at få.

Vi må altså konstatere, at Venstre ønsker – i hvert fald midlertidigt, og der er jo mange midlertidighedsbegreber – at indføre en forskelsbehandling mellem bosniske flygtninge og andre flygtninge. Det synes jeg er kedeligt.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Så får fru Birthe Rønn Hornbech ordet for den sidste korte bemærkning, og derefter går vi tilbage til ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan kun gentage, at det, der var forudsætningen for de forhandlinger, som fru Dorte Bennedsen også deltog i hos daværende justitsminister Hans Engell, var, at opholdstilladelsen skulle være midlertidig. Det var præcis det, som indenrigsministeren – eller vi kan sige: vi alle sammen med indenrigsministeren i spidsen – forsikrede kommunerne om for at få dem til at tage de asylcentre. Så ved jeg ikke, hvem der bærer kappen på begge skuldre.

Med hensyn til den socialdemokratiske venstrefløj vil jeg overlade det til fru Dorte Bennedsen selv at vurdere, men mit indtryk er ikke, at den socialdemokratiske venstreflanke er borgmester Kjeld Rasmussen, Thorkild Simonsen, Per Madsen, Britta Christensen, Dalsgaard eller Storm Rasmussen.

Helge Adam Møller (KF):

Lad os forestille os, at der var borgerkrig i Danmark, at mere end 1 mio. danskere flygter fra borgerkrigens rædsler, og at knap 20.000 af dem tager midlertidigt ophold i et balkanland. Jeg er overbevist om, at næsten alle danskere i denne tænkte situation ville have to fælles synspunkter.

For det første ville man selvfølgelig være taknemmelig imod det land, der gav én midlertidigt ophold, mens borgerkrigen rasede i Danmark. For det andet ville man finde det helt urimeligt, hvis man havde et krav på at blive indvandrer i dette balkanland, den dag borgerkrigen i Danmark var slut. Man ville finde det helt indlysende, at man så selvfølgelig skulle tilbage til Danmark.

Men det er desværre ikke den holdning, som regeringspartierne og tilsyneladende et flertal i Folketinget har. De vil nu skabe mulighed for, at op til 20.000 bosniere kan blive boende i Danmark resten af deres liv, hvis de selv ønsker det. Regeringens lovforslag gør det muligt for alle de midlertidige flygtninge fra Eksjugoslavien at få permanent ophold i Danmark i løbet af en kortere periode.

Jeg står i øvrigt helt uforstående over for, at indenrigsministeren ikke også ved sit lovforslag ændrer lovens navn. Loven hedder jo »Lov om midlertidig opholdstilladelse« – jeg understreger: midlertidig opholdstilladelse.

Dette navn er jo i klar modstrid med sandheden, hvis lovforslaget bliver gennemført. Skal lovens navn og indhold svare til hinanden, så skal loven altså i fremtiden hedde »Lov om fast opholdstilladelse til og indvandring af personer fra det tidligere Jugoslavien«. Det vil jeg håbe ministeren stiller et relevant ændringsforslag om.

Denne lov er i modstrid med danske og med bosniske interesser, og den konservative folketingsgruppe vil stemme imod den. Vi har den klare holdning, at flygtninge skal hjælpes, så længe de er på flugt fra noget, men den dag årsagen til flugten er væk, når der atter er fred i eget land, ja, så skal de naturligvis vende hjem og være med til at genopbygge deres land.

Vi konservative ønsker at fastholde, at opholdet er midlertidigt. Det blev understreget meget klart, da vi behandlede sagen. Det blev understreget i den daværende justitsministers fremsættelsestale, i hans indlæg og i den konservative ordførers indlæg, at det drejede sig om midlertidigt ophold.

Vi tror, at de op mod 20.000 sandsynlige asylansøgere vil give kolossale problemer for det danske samfund. Dels forudser vi kaos i asylsystemet, dels får de 20.000 jugoslaviske flygtninge nu et klart signal fra regeringen og fra Folketinget – i hvert fald fra dets flertal – om, at de ikke behøver at rejse hjem, den dag der atter er fred i Bosnien, og dels skal de tusinder og atter tusinder af bosniske flygtninge nu ud af de nybyggede asylcentre, vi netop har konstrueret – ikke altid lige let – og de skal så på en eller anden måde tvinges eller mases i hovedet på kommuner, som i forvejen har ganske store boligproblemer.

Og hvad med de menneskelige konsekvenser? Regeringens lovforslag betyder jo med stor sikkerhed, at man stiller den enkelte jugoslav bagest i den danske arbejdsløshedskø i stedet

for forrest i den kø, der skal genopbygge Bosnien, når freden atter kommer.

Regeringen har altså valgt en forkert linje, en linje, som er en vild flugt væk fra hovedsigtet med den oprindelige jugoslaverlov, nemlig at opholdet var midlertidigt. Man lader jugoslaverne frit vælge at blive indvandrere i Danmark, man modvirker en effektiv genopbygning af de krigsramte områder, når freden er genskabt, og endelig medvirker man til serbernes grusomme spil med de etniske udrensninger.

Regeringens lovforslag burde aldrig vedtages, og vi vil søge at forhindre det her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Helge Adam Møller indledte sin ordførertale med en fantasifuld og hypotetisk forestilling om, hvad danskerne ville gøre, hvis der var flygtet 1 mio. af dem på grund af, at der var borgerkrig i Danmark.

På den – jeg kan godt sige billige – baggrund har det undret mig meget at høre hr. Helge Adam Møllers benyttelse af glosen midlertidig, så jeg vil stille et modspørgsmål til dette her hypotetiske indledningsbillede, vi fik: Hvornår hører »midlertidig« op for hr. Helge Adam Møller? Kan man i konservativ terminologi og tankegang måske regne med, at det godt kan være 10 år? At det kan være 8 år? Er der slet ikke nogen grænse for midlertidighed? Skal man virkelig holde mennesker på den måde bogstaveligt talt i bur?

Jeg hørte godt, at hr. Helge Adam Møller anglede meget efter, at de skulle være taknemmelige, for det ville danske flygtninge jo være i udlandet. De skulle være meget taknemmelige over for hr. Helge Adam Møller og mig og andre; det er de så sandelig også, ganske rigeligt endda. Det er meget nemmere at give end at modtage!

Men jeg hører gerne fra Det Konservative Folkeparti, hvornår midlertidighed egentlig op-hører.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Min korte bemærkning er rettet til både hr. Helge Adam Møller og fru Birthe Rønn Hornbech:

»Forudsætningen var, at det skulle være midlertidigt ophold.« Ja, det var det, vi lavede lovgivning om. Vi blev bedt om at lave denne lovgivning og udskyde behandlingen af asylsager-

ne midlertidigt, og derfor lå det i loven, at vi skulle udskyde sagsbehandlingen og give midlertidigt ophold i 6 måneder ad gangen.

Men jeg vil gerne have svar på, hvorfor vi tog beslutningen om, at det dog maksimalt kunne blive 24 måneder, og hvis konflikten ikke var løst inden da, så skulle vi gå i gang med at behandle sagerne. Det svar vil jeg gerne have. Det er klart for mig selv, men jeg vil gerne have det fra de andre ordførere.

Og så signalet om, at de ikke skal rejse hjem. Jeg havde nær sagt: Hvad er det dog for noget vrøvl? Den tilladelse, der nu kan gives efter den nye § 9, stk. 2, nr. 5, gives fra den dag, hvor der er givet afslag, og så er der endnu midlertidighed to år endnu. Så jeg tør sige, at der ikke er noget signal om, at de bare kan blive her. Hvis konflikten løses inden to år fra nu, så skal de hjem, så bliver den selvfølgelig ikke forlænget, men hvis den ikke løses – det er jo stadig dette afsindige Jugoslavien – når disse mennesker har været her i mellem 4 og 5 år, ja, så synes vi, det er umenneskeligt ikke at afklare deres vilkår.

Og til spørgsmålet om, at de skal ud af centrene: Det ved jeg ikke, men jeg går ud fra efter det, jeg har læst i bemærkningerne til lovforslaget, at de, der får flygtningestatus, gradvis skal ud af centrene. Og i disse flygtningelandsbyer, som i og for sig er godt byggeri, men som bare har rummet meget snævre forhold for disse mennesker, der har boet mange i hvert rum, kan man så give de resterende bedre plads og bedre vilkår i centrene. Selvfølgelig skal de bruges.

Og så vil jeg gerne sige til fru Birthe Rønn Hornbech: Nu har jeg ikke alene læst hendes pressemeddelelse, nu har jeg oven i købet gjort mig den umage at fotokopiere den, og i den står der: »Vi husker jo udmærket, hvordan det var V og K, der skulle bakke ministeren op i, at opholdstilladelserne skulle være midlertidige. Dengang havde ministeren nemlig problemer med sin egen venstrefløj.«

Jeg er helt klar over, at det ikke er Kjeld Rasmussen, der er venstrefløj. Jeg synes, at jeg enten må have et svar fra fru Birthe Rønn Hornbech, eller også må hun indrømme, at det var en flot bemærkning, som der nok ikke rigtig er hold i.

(Kort bemærkning).

Jette Gottlieb (EL):

Jeg har et spørgsmål til hr. Helge Adam Møller, som flere gange har sagt, at det må være en naturlig ting, at man vender tilbage til det land,

man kommer fra. Så vil jeg gerne vide, hvordan hr. Helge Adam Møller forholder sig til det faktum, at det land, som de flygtninge, vi her taler om, kommer fra, faktisk er ikkeeksisterende.

Det er det ikke, når man taler om Jugoslavien, og mange af dem, der er flygtet, er netop flygtet, fordi de har identificeret sig selv som jugoslaver. Men ikke blot det, for hvis man taler om bosniere, så er vi jo i en situation, hvor Bosnien er ved at blive delt med aktiv dansk medvirken. Det er ikke vort ønske, at det skal gå sådan, men det er faktisk det, der er ved at ske. Hvilken forestilling har hr. Helge Adam Møller om, hvad man så skal vende tilbage til?

I den forbindelse kunne det jo være interessant at spørge om, hvem det var i det tænkte billede fra indledningen – om det var hr. Helge Adam Møller eller mig – der flygtede til et Balkanland og blev optaget dér. Jeg kunne godt lide at vide, hvilken argumentation der skulle bringe mig tilbage til et Danmark, som eventuelt var blevet opdelt efter en borgerkrig.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Arne Melchior har ikke været her under hele debatten og spørger derfor naturligt, hvor lang midlertidigheden efter konservativ opfattelse skal være; om den skal være 10 år, eller den skal være 8 år.

Det har vi faktisk debatteret meget, og jeg har sagt klart og tydeligt i dag og adskillige andre gange, at midlertidighed efter vores opfattelse er maksimalt 7 år. Hvis der inden for en periode på 7 år bliver normale forhold i det land, man er flygtet fra, skal man altså vende tilbage igen. Dermed er svaret givet på det.

Så spørger hr. Arne Melchior, om man skal holde mennesker i bur. Arne Melchior har en udpræget evne til at skyde modstandere noget i skoene, som de ikke har sagt og heller ikke antydte.

Vi mener ikke, at der er nogen mennesker, der skal holdes i bur, og specielt da ikke eksjugoslaverne. De er kommet til Danmark i en meget ubehagelig situation. De skal have al den hjælp og støtte, de kan få, mens de er i Danmark. Jeg har utallige gange på den konservative folketingsgruppes vegne holdt taler herfra – senest for 14 dage siden – og sagt, at de efter vores mening i den periode, de er midlertidigt i Danmark, skal have mulighed for at vedligeholde deres erhverv, skal have mulighed for at genoptræne de færdigheder, de eventuelt har

mistet, og deres børn og unge skal have mulighed for at gå i skole og lære bosnisk og forberede sig til den tilværelse – og så kommer pointen, kan jeg sige til hr. Arne Melchior – den tilværelse, de efter vores mening skal tilbage til den dag, der er fred i deres eget land. Det er derfor, vi ikke ønsker, at deres uddannelse først og fremmest skal være en integration i det danske samfunds forhold, for så fortæller vi dem også, at de ikke skal tilbage til deres eget land. Og det synes vi altså er forkert.

Fru Jette Gottlieb sagde, at det kan være svært at vende tilbage til sit eget land, hvis dette land ikke eksisterer mere. Ja, men det tog vi jo altså også højde for, da vi lavede lovforslaget for lidt over to år siden. Der står ikke, at man skal tilbage til lige nøjagtig det amt eller den kommune eller den by, hvor man boede, men bare til et sted inden for det, der er Eksjugoslavien, og det vil sige, at hvis man er flygtet fra Bosnien, skal man tilbage til et sted inden for det territorium, der nu bliver Bosnien-Hercegovina, når en fredsslutning kommer.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Problemet opstår selvfølgelig, hvis man i 7 år har været på ikkeintegration i Danmark, i 7 år har lært bosnisk for at forberede sig til at komme hjem til Bosnien, f.eks. fra det 7. til det 14. år, og så efter de syv år lige pludselig konstaterer, at man alligevel ikke kan komme hjem. Så kan det jo være temmelig svært på det tidspunkt at rette op på det problem.

Nu påtog hr. Helge Adam Møller sig jo rollen som fortaler for de bosniske flygtninge, og det synes jeg var en flot rolle. Men så vil jeg gerne spørge, om der er noget i den foreslåede lovgivning, som forhindrer de bosniske krigsflygtninge i at vende tilbage. Igen for at citere hr. Helge Adam Møllers artikel fra B.T. i dag: Hvis, såfremt, ifald de bosniske krigsflygtninge ikke ønsker at stå bagest i den danske arbejdsløshedskø, men i stedet ønsker at stå allerforrest i forsøget på at genopbygge Bosnien, er der så noget i loven, som forhindrer, at de gør det? Og tilsvarende: Har der været noget i lovgivningen, der har forhindret de chilenske folk, der har fået asyl i Danmark, i at vende tilbage og deltage i genopbygningen af Chile?

Endelig bliver jeg nødt til at bede hr. Helge Adam Møller bekræfte – for ellers er jeg i tvivl om, hvorvidt vi forstår hinanden – at hvis man den 1. januar 1995 kommer til Danmark som

bosnisk flygtning, får man først 2 år på den midlertidige opholdstilladelse. Så får man en asylsagsbehandling, og hvis man under denne asylsagsbehandling får et afslag, vil der i de kommende to år løbende blive gjort forsøg på at sende personen tilbage til Bosnien. Hvis det ikke lykkes, kan man få lov at blive efter at have været i Danmark i 4 år. Er vi ikke fuldstændig enige om det? Vi synes, tærskelen i denne lovgivning er meget høj, men loven indeholder altså en 4-års-grænse, der betyder, at man skal have været i Danmark i 4 år for at kunne forblive her.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Fru Dorte Bennedsen spurgte, hvorfor vi så fastsatte maksimalt 24 måneder for et par år siden. Jamen sådan husker jeg det heller ikke. Det, jeg husker, er, at vi lavede en lov om midlertidig opholdstilladelse for 2 år, og så talte vi om, at den jo altid kunne forlænges. Jeg kan i hvert fald sige, at det for mit eget vedkommende var min faste overbevisning, at det var indenrigsministerens agt, og jeg blev meget overrasket, da jeg i Danmarks Radio hørte, at man havde ændret mening. Jeg kan jo kun sige det, jeg selv kan huske.

I øvrigt var der noget andet, der undrede mig. Det tilkommer det sådan set ikke mig at bore i, men fru Dorte Bennedsen sagde, at bosniernes opholdstilladelse skal inddrages, hvis krigen holder op. Jamen jeg går ud fra, at fru Dorte Bennedsen ikke vil begynde at inddrage tilladelserne fra dem, der har fået asyl med henblik på varigt ophold. Det kan man da ikke, hvis de har fået asyl efter § 7, så vidt jeg er orienteret.

Med hensyn til venstrefløjen kan jeg kun sige, at vi nok ikke kommer det nærmere, for hver gang, fru Dorte Bennedsen går herop, nærmer hun sig venstrefløjen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tak til hr. Helge Adam Møller for forklaringen på de syv år. Det er rigtigt, at jeg ikke var her under den forrige sags behandling, og det skyldes, at jeg sad fast som formand i Trafikudvalget og måtte give afkald på at være her. Sådan kan det gå for små partier. Men jeg kan da godt i en snæver vending benytte denne lejlighed til at oplyse – om ikke andet så over for indenrigsministeren – at vi støtter det forrige lovforslag fuldt og helt, ligesom vi gør med dette her.

Men så var der problemet med de syv år mid-

lertidigt. Man kan nemt forestille sig, hvordan det er med en flygtning eller flere – en familie – som har været her i 4 år, 5 år, 6 år og ikke taler godt dansk, fordi de jo skal tilbage og dansk jo ikke er et verdenssprog, som de ellers behøver at lære sig: de skal nok blive hånet for det.

Derfor må jeg sige, at resultatet af hr. Helge Adam Møllers fremstilling af sagen og hans ønskede dispositioner – jeg siger ikke, at han ønsker det – er et valg for de pågældende mennesker mellem halshugning og hængning.

I øvrigt har jeg aldeles ikke påduttet hr. Helge Adam Møller noget som helst, og han skal lade være med at udnævne mig til mester i at pådutte andre noget. Udtrykket »være i bur« gav jeg udtrykkeligt som mit eget udtryk for den situation, jeg føler de mennesker er i, og som hr. Helge Adam Møller vil fastholde dem i, men jeg har overhovedet ikke dristet mig til at lægge hr. Helge Adam Møller noget som helst ord i munden; hvis jeg prøvede på det, ville han jo nok fordreje det alligevel.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er til fru Birthe Rønn Hornbech. Nu har jeg ikke 1992-loven med, og derfor kan jeg ikke huske, om det står dér, men jeg tror nu nok, det står direkte i lovteksten, og ellers står det i betænkningen til loven, at der var enighed om, at disse sager kunne udskydes i 6 måneder ad gangen, dog maksimalt 24 måneder, hvorefter asylsagsbehandlingen skulle gå i gang. Fru Birthe Rønn Hornbechs private overvejelser skal jeg ikke kunne udtale mig om, men det stod klart for de partier, der indgik forliget på det tidspunkt, at der var tale om en 2-års-grænse, hvorefter man gik i gang med at behandle sagerne.

I øvrigt har jeg været helt bekymret for den tilsyneladende hastige udvikling i fru Birthe Rønn Hornbechs hukommelsestab, for i morges huskede hun klart, hvordan hun sammen med De Konservative havde måttet komme ministeren til hjælp mod denne skrækelige venstrefløj. Imidlertid har det indtil nu ikke rigtig været muligt at hive ud af fru Birthe Rønn Hornbech – og det er selvfølgelig ikke, fordi hun ikke vil svare, men fordi hun ikke længere kan huske det – hvem denne skrækelige venstrefløj er. Dog blev der nu til sidst givet en antydning af noget, jeg måske hele tiden har haft en fornemmelse af, nemlig at venstrefløjen er mig. Dertil må jeg bare sige, at hvis det er korrekt – hvis fru

Birthe Rønn Hornbech nu kan huske det – så bliver pressemeddelelsen helt forvrøvet, så er der hverken hoved eller hale eller sandhed i det, fru Birthe Rønn Hornbech har skrevet i den pressemeddelelse.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Hr. Søren Søndergaard spørger, om der er noget i loven, der forhindrer, at bosniere eller andre fra Eksjugoslavien vender tilbage til Bosnien, den dag situationen er normal. Nej, det er der ikke noget i loven der forhindrer, og det vidste hr. Søren Søndergaard selvfølgelig også godt selv.

Endvidere vil hr. Søren Søndergaard gerne have, at jeg skal bekræfte, at hvis man nu ikke får asyl, men efter den nye lov får midlertidig opholdstilladelse, skal der gå yderligere 2 år, før midlertidigheden ophører, således at de pågældende efter det tidspunkt – og det vil sige i alt 4 år – ikke kan sendes ud af Danmark mod deres vilje. Ja, det kan jeg da også bekræfte – det står jo klart og tydeligt i loven – men om det kommer til at holde, tvivler jeg utrolig stærkt på, for når henses til den måde, flertallet løber fra alle de ting, man sagde for 1 eller 2 år siden, er jeg ikke i tvivl om, at man, hvis situationen opstår om 1 år, igen laver en lov eller lader være med at sende alle dem med midlertidigt ophold tilbage til Bosnien, hvis de ikke selv ønsker det.

Selvfølgelig vil det gå på den måde, og det ser vi jo også tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, for der er jo en gruppe, vi slet ikke har diskuteret her, der er en gruppe på 6.000 bosniere, som ikke har søgt asyl, og dem opfordrer ministeren nu i bemærkningerne til lovforslaget stærkt til at søge asyl inden den 1. januar, idet man siger: Vi skal nok belønne jer, for hvis I gør det inden den 1. januar, kommer I dels med i sagsbehandlingen, dels ser vi bort fra den normale 3-års-regel, således at vi siger: Nu har I været her i 2 år om allerede 1 år, så selv om I får asyl, kan I være her resten af jeres liv.

Det er altså en speciel opfordring fra indenrigsministeren til de sidste 6.000, som slet ikke har noget retskrav, heller ikke efter den eksisterende lov. Så lur mig, om ikke regeringen er på vej til at give samtlige de asylansøgere, der er kommet, og dem, der hverken har det ene eller det andet krav på at blive, hvad enten de får asyl eller ej, fra Bosnien, lov til at blive i Danmark, hvis de selv ønsker det, uanset om der kommer fred om 3 måneder eller først om 2 år.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det skulle glæde mig meget, hvis det er korrekt, at vi får indført et princip i dansk flygtningelovgivning, der gør, at mennesker, som ikke kan vende tilbage til deres eget land, fordi det er i krig, eller fordi de bliver forfulgt, kan få asyl i Danmark. Det synes jeg ville være strålende.

Til fru Birthe Rønn Hornbech vil jeg gerne sige, at man kan få asyl i medfør af udlændingelovens § 7, men i § 19 hedder det i stk. 1:

»Når det grundlag, som er angivet i ansøgningen eller ved tilladelsen, var urigtigt eller ikke længere er til stede, kan der ske en inddragelse.«

Så der er en inddragelsesregel i udlændingeloven.

Angående det andet spørgsmål, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt 2-års-reglen allerede var indført i den oprindelige jugoslaverlov, vil jeg tillade mig at citere fra lov nr. 933 af 28. november 1992, hvor det i § 1, stk. 3, hedder:

»De i stk. 1 nævnte personer meddeles opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold for en periode af seks måneders varighed.«

Men i § 14 står der:

»Udskydelsen af sagsbehandlingen af en ansøgning i henhold til udlændingelovens § 7 kan dog ikke udstrækkes ud over 2 år fra det tidspunkt, hvor beslutningen herom er taget.«

Så den debat kan vi jo altså afgøre én gang for alle. Det fremgik fuldstændig krystalklart af lovgivningen på daværende tidspunkt, at der var en 2-års-regel, og det er den krystalklare regel, som VKZ efterfølgende af en eller anden grund har ønsket at ændre.

Anne Baastrup (SF):

Dette lovforslag er en udmøntning af et forlig, som SF har indgået med regeringen og Enhedslisten. Og det er vi tilfredse med. Vort formål har dels været at komme i gang med de asylsagsbehandlinger for de bosniske flygtninge, som hr. Søren Søndergaard så udmærket beskrev de havde ret til, dels at få skabt en hjemmel for, at de mennesker, der får afslag, får mulighed for at arbejde og uddanne sig.

Vi skal være opmærksomme på, at der er tale om mennesker, som har boet under trænge forhold i op til to år. De lever et uvirksomt liv, som slider psykisk og fysisk.

SF var tøvende over for lov om midlertidigt ophold for de bosniske flygtninge, men vi fandt, at det var den bedste mulighed på det tidspunkt. Vi mener i dag, at der er mange gode grunde til at give denne gruppe disse muligheder for arbejde og uddannelse. Der er naturligvis hensynet til det enkelte menneske. Men der er også – for at følge hr. Helge Adam Møller op – hensynet til at få genskabt deres muligheder for at arbejde og udvikle sig, og hvis det er sådan, at hr. Helge Adam Møller rent faktisk vil have, at disse mennesker skal kunne vende tilbage og genopbygge deres land, har de brug for en reel fysisk og psykisk reetablering, som sætter dem i stand til det.

Der er tale om mange mennesker, som på denne måde skal indsluses i det danske samfund, og denne indslusning skal ske på en forsigtig måde gradvis, så en boligplacering sker under nøje hensyntagen til den enkelte families muligheder. Alternativet, at forblive i uvirk-somhed i lejrene, er nemlig helt uacceptabelt. Vi kan ikke fortsat lade disse mennesker rådne op. Det er umenneskeligt, og det ved – det tror jeg i hvert fald – VKZ udmærket godt. De ønsker blot at piske en ubehagelig stemning frem. Det er uværdigt, og det er urimeligt.

Jeg vil i stedet for opfordre VKZ til at fare med lempe i denne sag. I stedet skal vi have skabt en fælles holdning, som giver disse mennesker en mulighed for en indslusning i det danske samfund, en rolig tilværelse, som giver dem mulighed for at vende tilbage – og jeg ved, at der er mange af dem, der ønsker det – således at de kan få genopbygget deres land.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Den er rettet til hr. Helge Adam Møller, for jeg tror, der skete en misforståelse mellem mig og formanden, og det var selvfølgelig min skyld, det er jeg helt klar på. Men i betragtning af at der også sidder presse her, som refererer, synes jeg ikke, at hr. Helge Adam Møllers bemærkning fra sidste replik kan stå uimodsagt. Han sagde: »De får lov at blive her, uanset om der bliver fred om tre måneder.«

Hr. Helge Adam Møller plejer faktisk at kunne læse indenad, så vidt jeg har kunnet erfare det, og derfor burde hr. Helge Adam Møller vide, at denne § 9, stk. 2, nr. 5 – den nye bestemmelse – gives for seks måneder, for yderligere seks måneder og så for tolv måneder, hvilket vil sige, at der er en 2-års-frist. Den kan kun for-

længes, hvis grundlaget er, at der fortsat er behov for beskyttelse her i landet. Det vil sige, at hvis der bliver fredelige tilstande, og hvis det bliver muligt at vende tilbage, så forlænges den ikke.

Derfor er det direkte usandt, når hr. Helge Adam Møller står på talerstolen her og siger, at denne lovgivning lægger op til, at alle skal blive, uanset om der bliver fred om tre måneder.

Jeg håber af et stort hjerte, at der bliver fred om tre måneder – jeg kan have mine tvivl om det, men jeg håber det meget. Loven lægger imidlertid ikke op til, at folk skal få permanent opholdstilladelse nu, men hvis det til sin tid, to år efter at de har fået denne stk. 5-tilladelse, fortsat ikke er muligt, hvis der fortsat ikke er fred og det fortsat ikke er muligt at vende hjem, får de en permanent opholdstilladelse, for så har ikke få af dem været her i fem år, og med den usikkerhed, det indebærer, synes vi, det er almindelig anstændighed at fortælle dem, hvad deres fremtid er. Det forhindrer jo ikke, at en væsentlig del af dem formentlig, når der på et eller andet tidspunkt bliver fred, gerne vil hjem og bygge deres land op, men vi skal give dem anstændige vilkår.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Der må så igen, fru Dorte Bennedsen, være sket en kommunikationsbrist. Det må være min stemme, der har været for lav, for jeg sagde bestemt ikke, at der står i loven, at de, der ikke får asyl, får lov til at blive her, også selv om der bliver fred om tre måneder. Men jeg forudså bare, at det nok går med denne lovgivning, ligesom det er gået med den oprindelige lov, nemlig at man løber fra det, der står i loven, og altså laver nye ændringer. Vi slog nemlig til en indledning fast, at dette var en lov om midlertidig opholdstilladelse, men kan konstatere, at der på lovforslagets første ni sider kun to gange er nævnt noget som helst om, at formålet alligevel er, at de måske på et eller andet tidspunkt skal tilbage; alt det andet går udelukkende på integration.

Jeg vil gerne stille et direkte spørgsmål til ministeren og til fru Dorte Bennedsen. Der er jo i øjeblikket efter gældende regel en 3-års-frist, således at hvis man ikke har opholdt sig lovligt i Danmark i mere end tre år, kan man sendes tilbage, hvis asylgrundlaget bortfalder. Kan fru Dorte Bennedsen og ministeren garantere mig, at hvis der kommer fred i Bosnien inden for det næste år, vil ingen af dem, der nu får asyl, hvad

enten det bliver 5.000, 10.000 eller 15.000, blive omfattet af 3-års-reglen, men de vil alle sammen blive sendt tilbage?

Er sagen ikke, at det er der aldrig nogen sinde nogen der er blevet endnu? Under den forrige regering var det ikke rigtig aktuelt, men nu har det været aktuelt i lang tid, og nu har man et klart flertal, hvis man selv ønsker det, for, at de bliver sendt hjem, den dag der er fred. Men vil regeringen udnytte denne mulighed, og vil fru Dorte Bennedsen opfordre den til det? Jeg kender godt svaret, og det var derfor, jeg forudså, hvordan udviklingen ville blive.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nu gik debatten ikke på dem, der får asyl, men på dem, der får opholdstilladelse efter § 9, stk. 2, nr. 5. Og så siger hr. Helge Adam Møller, at det vil gå, ligesom det gik med den forrige lov, nemlig at man løber fra alt, hvad der var hensigten.

Jeg er i dette øjeblik glad for, at forretningsordenen pålægger mig en vis disciplin i mit sprog, for ellers kunne jeg godt finde på at sige meget stærke ting.

Det er jo simpelt hen ikke sandt, hr. Helge Adam Møller. Hr. Søren Søndergaard har været kvikkere end jeg, eftersom han gik hen og hentede loven, inden han citerede fra den, mens jeg kun citerede fra hukommelsen. Det blev besluttet under den lov fra 1992, at vi kunne udskyde asylsagsbehandlingen i to år, men så skulle den gå i gang. Og det, der skete, var netop, at vi ikke er løbet fra det.

Men hr. Helge Adam Møller og fru Birthe Rønn Hornbech og deres partier vil løbe fra den lovgivning, vi lavede i 1992. Og så siger de – formentlig fordi de har den holdning – at skidt med, hvad man har sagt i en lov, man kan bare løbe fra det igen, og sådan går det nok også med denne lovgivning. Men der er altså den forskel, at vi ikke agter at løbe fra det, vi har været med til at vedtage.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Ligesom fru Dorte Bennedsen må jeg også på det skarpeste protestere mod hr. Helge Adam Møllers insinuation af, at man løber fra noget i en lov fra 1992. Hvad er det for punkter, man er løbet fra, hr. Helge Adam Møller?

Vi har tværtimod opfyldt loven til punkt og prikke, nemlig at acceptere, at asylsagsbehand-

linger bliver udskudt maksimalt i 24 måneder. Det er det, der er sket; det er det, vi har holdt os til. Må vi så blive fri for den slags insinuationer.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nej, det må man bestemt ikke, for det, man løber fra, er, at det var en lov om midlertidigt ophold. Det blev understreget gang på gang, og det stod i selve lovens navn. Nu løber man fra, at det skal være midlertidigt; når der bare er gået tilstrækkelig lang tid, ophører midlertidigheden. Og det står i åbenbar modsætning til det, der var forudsætningerne dengang.

Jeg vil gerne nævne, at man, som jeg sagde før, fra ministeren lægger op til, at de 6.000, der slet ikke har søgt asyl, bliver kraftigt opfordret, idet man siger: Skynd jer nu at indgive en asylansøgning, således at I kan få den behandlet og dermed opnå samme mulighed som de øvrige for at blive fast i Danmark, når der er gået henholdsvis tre eller fire år. Det er da en klar opfordring, når man siger: I kan blive her, der er ikke noget med, at I skal tilbage. I kan blive her.

Endelig vil også jeg gerne citere fra Folketingstidende 1992-93, forhandlingerne sp. 534. Her siger fru Elisabeth Arnold:

»Det er vigtigt, at disse personer ikke skal have store, dyre programmer og integreres osv., de skal simpelt hen have en midlertidig beskyttelse, fordi deres verden er brudt sammen, og når der er kommet tålelige forhold i deres hjemegn, skal vi gennem FN nok hjælpe med at fortælle, at nu kan de godt blive sendt tilbage igen.«

Jeg syntes, det var hårdt og lidt – nej, ikke umenneskeligt, men det var hårdt sagt, at de bare skulle have tålelige forhold. Men o.k., det var fru Elisabeth Arnold; jeg står nemlig fast ved, at jeg synes, at de, så længe de er her i Danmark, skal have sådanne forhold, at de er egnede til at være med til at genopbygge deres eget land den dag, de kommer tilbage. Det er slet ikke det i lovforslaget, vi har noget imod. Det, vi har noget imod, er, at man forlader midlertidigheden. Man er på vild flugt væk fra den.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det pågældende citat, som jeg ganske rigtigt ofte har hørt fra hr. Helge Adam Møller før, stammer selvfølgelig fra behandlingen af den lovgivning, hvor der også var indføjet bestemmelsen om, at asylsagsbehandlingen maksimalt kunne

udskydes i to år. Vi var alle sammen klar over, at der er grænser for, hvor længe man kan holde folk hen i uvished, hvor længe man kan holde dem hen i uvirksomhed, og hvor længe man kan holde dem hen i uvidenhed om, hvordan deres fremtid skal blive.

Men angående begrebet midlertidighed forekommer det mig, at hr. Helge Adam Møller pådrager sig et stort ansvar ved at udtale sig, som han gør her. Han har netop selv udtalt til pressen, i pressemeddelelser og til alle medier, at man i det hele taget kun skal have midlertidighed, at alle opholdstilladelser skal gives midlertidigt, og at flygtningene, så snart der er fred igen, selvfølgelig skal sendes hjem.

Når man så går hr. Helge Adam Møller på klingen og spørger, hvor længe denne midlertidighed skal vare, siger hr. Helge Adam Møller: Arh, sådan ca. 7 år. (*Helge Adam Møller: Ikke ca.!*) Så selv for hr. Helge Adam Møller er der en grænse for midlertidigheden. Så kom ikke og pådut os at løbe fra begrebet midlertidighed, når hr. Helge Adam Møller selv er fuldstændig klar over, at enhver midlertidighed har en grænse. For hr. Helge Adam Møller ligger den på 7 år, for mig ligger den på 2 år. Vi er altså uenige, og det må vi så tackle på anden måde – vi kan stemme om det – men kom ikke og sig, at hr. Helge Adam Møller ved, hvad midlertidighed er, bedre end jeg!

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg husker udmærket fru Elisabeth Arnolds indlæg i den pågældende debat, som hr. Helge Adam Møller her henviste til. Jeg tror, at vi alle i salen var enige med fru Elisabeth Arnold, idet vi alle havde det stærke håb, at stridighederne i det tidligere Jugoslavien var forbi inden 2 år.

Men nogle af os havde altså den lille tvivl i sjælen, at det godt kunne være, at det ikke blev tilfældet. Derfor kom den bestemmelse ind, som der står i paragraffen: »Dog kan behandlingen af asylsager ikke udskydes i mere end 2 år.«

Jeg har tidligere spurgt, men så vidt jeg erindrer, ikke fået noget svar. Jeg vil gerne have at vide: Hvorfor stemte hr. Helge Adam Møller for den bestemmelse i efteråret 1992, hvis han mener, at vi ikke skal gå i gang med at behandle de sager? Det vil jeg gerne have et meget klart svar på.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er bestemt ikke kun for at understrege enigheden mellem de tre regeringspartier, at jeg har bedt om ordet efter fru Elisabeth Arnold og fru Dorte Bennedsen, men fordi jeg vil sige til hr. Helge Adam Møller, at jeg synes, det er at hænge nogen op på, hvad der skete for 2 år siden. Hvordan var verden for 2 år siden og den del af verden, vi her taler om? Jeg tror også, at det gjaldt for hr. Helge Adam Møller – det er selvfølgelig kun en tro, jeg kan have – at vi dengang havde både en forventning og i hvert fald et håb om, at den skrækelige situation, der var opstået i området, i det tidligere Jugoslavien, ikke ville fryse fast til det forfærdelige, som den er blevet, men at den i løbet af 6-12-18 måneder ville opløse sig, så de mennesker kunne komme hjem igen.

Det er en helt anden situation, vi forhandler i i dag, end vi gjorde for 2 år siden, da vi lavede den daværende lov. Derfor synes jeg altså, at det ikke bare er småligt, men er usselt at sige, at dengang blev vi jo enige om. . . . Da var det en anden verden, det var en helt anden situation, helt andre udsigter, end der er for de mennesker i dag.

Det andet, jeg gerne vil understøtte og understrege, er fru Elisabeth Arnolds ord: Hvem bestemmer, hvad »midlertidigt« er? Loven har jo netop om midlertidigt sagt 24 måneder. Jamen så er det vel ikke at løbe fra noget at holde sig til den definition af midlertidighed, som dengang blev givet. Derfor er insinuationen meget grov og meget uappetitlig.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Helge Adam Møller for en kort bemærkning, og så går vi videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jamen så lad mig tage udgangspunkt i hr. Arne Melchiors sidste bemærkninger og i svaret til fru Dorte Bennedsen, for hr. Arne Melchior siger – og på det punkt er vi i hvert fald enige – at det var en helt anden verden for 2 år siden. Ja, og da vi dengang lavede 2-års-reglen – og det er samtidig et svar til fru Dorte Bennedsen – både håbede og regnede vi med, at borgerkrigen var slut inden for de to år, og at 2-års-reglen derfor ingen betydning ville få. Som vi også har talt om tidligere, var den ikke med i det oprindelige lovforslag, og det skyldtes, at vi ikke syntes, vi

skulle lægge os fast på, at der var en 2-års-regel. Men den kom nu altså efter andenbehandlingen og afstemninger i salen.

Når fru Dorte Bennedsen så næsten – ja, undskyld udtrykket – lidt skinhelligt siger, at det er helt utænkeligt, at hendes parti ville ændre denne 2-års-regel, og at det kun er noget, som K og V og Z kunne finde på, når man nu har vedtaget den, kan jeg komme med i snesevis af citater her fra foråret, fra ministeren – jeg tør ikke sige, om det også er fra fru Dorte Bennedsen, men fra masser af hendes partifæller – der viser, hvor dybt man var inde i overvejelser om at forlænge 2-års-fristen til et eller andet, fordi man selv sagde, at nu var verden en lidt anden, og nu ville der måske i løbet af et halvt eller et helt år komme denne fred, og så var det da underligt at gå i gang med asylsagsbehandling.

Man har altså selv været meget inde på det. Vi siger det åbent og ærligt, og jeg accepterer også, at Socialdemokratiet siger: Vi vil ikke i dag være med til at ændre én eneste dag ved denne 2-års-regel. Men vi andre har altså i lang tid sagt – faktisk lige fra loven blev vedtaget – at vi syntes, det var en forkert regel.

Men det er da kun én del. Alt det andet, man lægger op til med dette lovforslag, f.eks. at de øvrige, der ikke får asyl, og som ikke er asylberettigede, alligevel efter et par år yderligere kan blive i Danmark resten af deres liv, også selv om der bliver fred i Bosnien, det er stadig væk urimeligt.

Pia Kjærsgaard (FP):

Vi har tidligere i dag behandlet et forslag, som var et meget lille skridt i den rigtige retning, når det gælder nedbringelse af sagsbehandlingstider osv. Så græmmes man jo, når regeringen efter behandlingen af disse mindre forbedringer – uden dog at tage fat om nældens rod – kommer med noget, der går mindst ti skridt i den forkerte retning.

Ved gennemlæsning af forslaget får man et lille indblik i, hvordan dette snørklede, bureaukratiske system kommer til at fungere med flere forskellige kategorier af flygtninge, der alligevel skal behandles ens.

Hvor mange flere offentligt ansatte skal der til for at få det til at virke? Det kunne jeg godt tænke mig et svar på, og hvis ikke ministeren eller nogen af regeringspartiernes ordførere kan svare på det, må spørgsmålet jo i lighed med mange andre stilles igennem udvalget.

Vi har i Fremskridtspartiet hele tiden været

modstandere af, at vi med hensyn til flygtningene fra det tidligere Jugoslavien skulle fravige den regel, at det var en midlertidig opholdstilladelse, og det sagde vi allerede under den meget debatterede debat, vi havde for 2 år siden. Vi vidste på det tidspunkt, at fast opholdstilladelse og asyl ville blive konsekvensen, og derfor stemte vi også imod forslaget i december 1992. Den debat, der har været mellem regeringspartierne, Venstre og De Konservative, kan man i hvert fald ikke laste Fremskridtspartiet for.

Når vi tillader, at regeringen nu vil fordele flygtninge ud over hele landet, kan man forudse store problemer og konfrontationer i de små samfund, som i forvejen har meget store problemer med flygtninge, og jeg vil godt gentage mit spørgsmål fra før: Hvad vil man gøre, hvis det viser sig – og det skal det nok gøre – at flygtningene søger hen imod de store byer? Man har ingen mulighed for at forhindre det.

Vi synes, det er ansvarsløst, at hverken forslagsstillerne eller regeringen interesserer sig for de økonomiske konsekvenser af forslaget. Det er altså stadig væk, som om man på Christiansborg, hvor flertallet er bag disse forslag, helt hovedløst kan vedtage lovforslag, som – og det vil jeg stadig væk fastholde – en stor del af befolkningen er imod. Som jeg har omtalt det tidligere, ser vi jo i disse dage, at også rigtig mange socialdemokratiske borgmestre opponerer mod deres eget parti i Folketinget. Det er, som om man herinde ikke rigtig forstår konsekvenserne af denne lovgivning og de forhåbninger og forventninger, som den vil sætte i gang.

Fremskridtspartiet har tidligere foreslået ud-lændingeloven i al almindelighed sendt ud til en folkeafstemning. Jeg kan forstå, at det spørgsmål er blevet diskuteret tidligere, hvor fru Birthe Rønn Hornbech udtaler til den liberale presse, at det har man ikke drøftet i Venstres folketingsgruppe, men det kunne godt være, at fru Birthe Rønn Hornbech måske vil blive presset af sin egen folketingsgruppe. Hr. Hans Engell afviser det klart, selv om han understreger, at De Konservative stadig er tordnende modstandere af regeringens forslag.

Det er jo sådan, at hvis Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet virkelig er inderlig imod det fremsatte forslag, som nu bliver behandlet i dag, og kan samle underskrifter, skal dette forslag ud til en folkeafstemning. Det er den mulighed, man har, og det kunne man rent faktisk benytte sig af, hvis altså Venstre og De Konservative turde.

Jeg skal i den forbindelse henvise til en folkeafstemning, der for nylig er afholdt i Schweiz, hvor der var et stort ja til en asylstramning. Forslaget var blot et enkelt element i en udlændingelovgivning, som gik på, at det blev muligt hurtigt at fængsle illegale indvandrere og asylsøgere eller indskrænke deres muligheder for at bevæge sig frit rundt i landet.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg lagde mærke til, at fru Pia Kjærsgaard fuldstændig koldblodigt sagde, at hun forudså konfrontationer mellem flygtningene og lokalbefolkningen, når det nu blev fastslået, at de pågældende personer skulle blive her og integreres i det øvrige samfund.

Jeg synes, man skal være meget forsigtig med den slags udtalelser, og jeg synes også, at man skal lægge mærke til, at netop de bosniske flygtninge har været årsag til, at der overalt i landet er blevet oprettet støttegrupper, venskabsgrupper, kontaktgrupper og samarbejdsorganer mellem lokalbefolkningen og de bosniske flygtninge. Det er i meget høj grad meldingerne fra de grupper af danskere, der har beskæftiget sig med flygtningenes forhold, som har gjort, at vi herinde har været interesseret i at ændre på lovgivningen, så de bosniske flygtninge fik noget fornuftigt at lave og ikke var tvunget til at sidde uvirksomme på centrene.

Så fru Pia Kjærsgaard skal ikke komme og opfordre den danske befolkning til konfrontationer og uro, når det faktisk har vist sig, at der har været en stor vilje og en stor imødekommenhed fra den danske befolknings side over for at acceptere de bosniske krigsflygtninge.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det, der kalder mig herop, er fru Pia Kjærsgaards bemærkninger om, hvorvidt Venstre tør lægge underskrifter til en folkeafstemning.

Jeg vil godt spørge fru Pia Kjærsgaard: Hvad skulle en folkeafstemning nytte? Hvis en folkeafstemning medførte, at 30 pct. af befolkningen sagde nej til den lov, som vi altså stemmer imod i dag, hvad havde vi så opnået? Vi havde jo ikke opnået, at asylsagsbehandlingen stoppes, og det tror jeg at fru Pia Kjærsgaard fejlagtigt går ud fra. Vi stopper ikke udlændingeloven. Vi stopper kun denne lov.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg er såmænd helt med på, at det er denne lov, det drejer sig om, og fru Birthe Rønn Hornbech, som har tordnet imod dette lovforslag, lige fra fru Birthe Rønn Hornbech selv på et tidligere tidspunkt en eller anden morgen uforvarende kom til at høre om det i radioavisen, burde faktisk også være med til at tage konsekvensen af sine egne udtalelser og sende det ud til en folkeafstemning.

Så kunne det jo være, at det forslag, som V, K og Z har fremsat om at forlænge den midlertidige opholdstilladelse, i stedet kunne komme til at gælde.

Fru Elisabeth Arnold hidser sig sådan med jævne mellemrum op her fra talerstolen; vi så det også over for hr. Helge Adam Møller før. Jeg kunne godt på samme måde hidse mig op over for fru Elisabeth Arnold og sige, at jeg aldrig nogen sinde har sagt det, som fru Elisabeth Arnold siger, nemlig at jeg skulle have opfordret til uro. Aldeles ikke! Jeg må fuldstændig tage afstand fra den argumentation fra fru Elisabeth Arnold, som kom her fra talerstolen.

Det har jeg ikke gjort, og det vil jeg ikke drømme om at gøre, men jeg vil ikke undlade at sige, at de praktiske konsekvenser, som man overhovedet ikke har taget stilling til i dette lovforslag, f.eks. hvor man vil skaffe boliger til de 18.000 bosniere, kan skabe uro ude i samfundet. Det var det, jeg påpegede.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hvis Venstre skal gå med til en folkeafstemning, skal den også kunne føre til noget. Det, vi er mest imod ved dette lovforslag, er, som jeg sagde fra starten, det, der ikke står i det, nemlig at regeringen har besluttet, at 12.000-18.000 bosniere skal ind i asylsagsbehandlingen, men det kan vi desværre ikke sætte en stopper for ved en folkeafstemning.

Elisabeth Arnold (RV):

Igenom de mange asylcentre rundt omkring i landet, som er oprettet i medfør af loven om midlertidig opholdstilladelse til flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, er der to gange i år gået et lettelsens suk.

Første gang var før sommerferien, hvor det blev klart, at Folketinget agtede at overholde loven fra 1992, ifølge hvilken en asylsagsbehandling maksimalt kunne udskydes i 2 år.

Det betød, at en stor gruppe af de personer, som var anbragt i medfør af § 15 – den midlertidige opholdstilladelse – ville få mulighed for at søge asyl og dermed komme ind i den almindelige, ordentlige, retssikkerhedsmæssige asylsagsbehandling, som andre flygtninge har krav på, og med udsigt til at få asyl kunne blive integreret i det danske samfund med den beskyttelse og den sikkerhed, som ligger i det.

Anden gang, et lettelsens suk gik igennem § 15-centrene, var, da dette lovforslag blev fremsat, efter hvilket også personer, som ikke opnår asyl, kan blive i Danmark indtil videre.

Det fremgår klart af lovforslaget, hvordan fristerne er, og hvordan der bliver givet noget, der ligner en humanitær opholdstilladelse, og hvilke rettigheder der følger med det.

Fra radikal side er vi overordentlig tilfredse med den udvikling af sagen, der er sket her. Vi er selvfølgelig forfærdelig kede af, at forholdene i det tidligere Jugoslavien har medført så stor en flygningestrøm, men at Danmark har taget noget af den er vi tilfredse med; vi synes derimod ikke, at løsningen med en fortsat forbliven i § 15-centrene og den uvirksomhed, der har været knyttet til det, ville være en løsning, der kunne bruges på længere sigt.

Dette forslag er et udtryk for realisme og for, hvordan sagerne i virkeligheden står. Lediggang er roden til alt ondt, og man kan ikke i al evighed holde folk hen i uvirksomhed, uvidenhed og usikkerhed om deres fremtid.

Jeg vil godt ved denne lejlighed minde især Venstres ordfører om forhistorien til denne lovgivning og den umiddelbart foregående lovgivning vedrørende de bosniske asylsøgere. FN og FN's Flygtningehøjkommissariat, UNHCR, tilkendegav i 1992, at de af flere grunde foretrak, at de europæiske lande, som tog imod flygtninge fra det tidligere Jugoslavien, lovgav om midlertidig opholdstilladelse. En af grundene var, at man ikke ønskede at sende det signal til de serbiske krigsmagere, at man støttede deres etniske udrensninger. Disse råd fra UNHCR fulgte det danske Folketing, og det var den væsentligste grund til, at vi overhovedet begav os ud i lovgivning om midlertidig opholdstilladelse.

Vi diskuterede også ved den lejlighed, hvor længe midlertidig er, og vi besluttede i forbindelse med den lovgivning, at 2 år var midlertidigt. Vi kan nu forstå, at der er nogle, der har ment noget andet, men jeg vil igen sige til Venstres ordfører, at præcis UNHCR tidligere i 1994 har givet udtryk for, at midlertidigheden i flere

europæiske lande nu har været så længe, at den mangel på retssikkerhed og på rettigheder, som gælder for de midlertidige flygtninge, efterhånden begynder at blive et problem i forhold til andre flygtninge. Igen har vi lyttet til UNHCR, FN's Flygtningehøjkommissariat.

Jeg kan stadig væk ikke forstå, hvordan Venstre kan leve med på den ene side at ville føre den strammeste og skrappeste flygtningepolitik i Europa og på den anden side lade folketingsmedlemmer gå ud og skrive under på smukke appeller om, at vi skal behandle flygtninge ordentligt. Venstre har også haft en formand, hr. Poul Hartling, der var chef for FN's Flygtningehøjkommissariat og tidligere statsminister.

Der må være personer i Venstre, som ikke bryder sig om den retning, Venstres flygtningepolitik har taget, og som ikke kan genkende deres gamle parti.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu forstår jeg ikke noget. Hvorfor blander fru Elisabeth Arnold det, UNHCR har sagt i 1994, ind i det? Det må da være, fordi fru Elisabeth Arnold selv er i tvivl om, hvorvidt opholdstilladelsen kun var 2-årig. Hvis det fra starten har været en given ting, at de skulle have asyl efter 2 år, hvorfor så bringe UNHCR ind som et argument for sine synspunkter? Det er jo slet ikke nødvendigt.

I øvrigt er jeg helt enig i den historiske beskrivelse af, hvad UNHCR sagde, dengang vi vedtog loven.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Når fru Birthe Rønn Hornbech var enig i den historiske beskrivelse, kan jeg ikke forstå, hvad fru Birthe Rønn Hornbech ikke forstår.

Det har aldrig nogen sinde været Danmarks politik, at flygtninge skulle have asyl på midlertidig basis. Det har altid været meningen, at når man havde fået asyl, så havde man det – bortset fra den 3-års-regel, tidligere 2-års-regel, der gjaldt – og så fik man permanent opholdstilladelse efter 3, tidligere 2 år. Midlertidighed har vi altid syntes var noget, der hørte de afrikanske eller asiatiske lande til, hvor man sagde, o.k. vi opretter flygtningelejre lige på den anden side af grænsen, så kan alle komme herind og få husly og blive beskyttet mod forfølgelse, mens krigen varer, og så kommer de tilbage igen.

Den ordning har ingen europæiske lande øn-

sket at benytte, præcis indtil konflikten i det tidligere Jugoslavien brød ud. Derfor var det overraskende, at FN's Flygtningehøjkommissariat i 1992 rettede henvendelse til de vesteuropæiske lande og sagde, at de ønskede, at vi prøvede denne midlertidige ordning.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt starte min ordførertale med at sige et par ord om baggrunden for, at vi har denne debat i dag, for borgerkrigen i det tidligere Jugoslavien er ikke alene den mest omfattende krig i Europa siden Anden Verdenskrig, men det er også første gang i 50 år, dvs. siden nazisternes ugeringer under Anden Verdenskrig, at vi oplever etniske udrensninger i Europa. Der er altså ikke bare tale om en individuel forfølgelse, men om, at hele befolkningsgrupper forfølges alene på grund af deres etniske tilhørsforhold.

Det er baggrunden for, at den jugoslaviske borgerkrig og især krigen i Bosnien har sendt millioner af mennesker på flugt. På trods af at kun ganske få – og i denne sammenhæng snakker vi altså om promiller – af disse forfulgte mennesker, som blev nødt til at flygte, kom til Danmark, udløste det en stor opstandelse i det daværende Folketing, som med et meget stort flertal vedtog den såkaldte jugoslaverlov 28. november 1992.

Så kan man stille sig selv det spørgsmål, om det egentlige formål med jugoslaverloven var at byde velkommen til de mennesker, som netop var undsluppet fra voldtægt, tortur og i værste fald død. Desværre ikke.

Formålet med loven, som vi ser det, var at forhindre, at disse mennesker udnyttede deres klare retskrav på at få behandlet en asylansøgning i Danmark i op til 2 år.

Jeg skal ikke udelukke, at enkelte af det daværende flertal for jugoslaverloven handlede i god tro. Jeg skal heller ikke udelukke, at der virkelig var nogle, som troede, at krigen i Bosnien ville være overstået i løbet af 2 år, som var den periode, de midlertidige opholdstilladelser var rede. Jeg skal blot konstatere, at i så fald var disse folketingsmedlemmer meget, meget, man fristes til at sige næsten grænseløst naive.

Nu er de 2 år så gået, og krigen raser, man turde næsten sige selvfølgelig med uformindsket styrke, for opmuntret af stormagternes planer om en opdeling af Bosnien efter etniske retningslinjer – en politik som desværre også støttes af den danske regering – kæmper de natio-

nalistiske bander i alle lejre for at rage mest muligt til sig med det resultat, at vi fortsat ser etniske udrensninger og ser, at folk må flygte.

Nu kommer spørgsmålet så, hvad vi skal gøre med de ca. 18.000 bosniske krigsflygtninge, som vi fra dansk side i 2 år har forhindret i at få deres asylansøgning behandlet. Vi har også i dag hørt svaret fra den borgerlige opposition til regeringen. Alle de bosniske krigsflygtninge skal fortsat og uden undtagelse forhindres i at få deres asylansøgning behandlet. Af debatten den 17. november i år og også af den i dag fremgik det, at man ønsker en udskydelse i op til 7 år.

Svaret fra Enhedslisten er lige så klart: Vi ønsker, at de asylsagsbehandlinger skal ske nu, og vi ønsker generelt, at folk skal have deres asylsag behandlet, når de kommer.

Problemet er blot, at den danske asyllovgivning er blevet så stram, at det ikke længere er asylgrund, at man ikke kan vende tilbage til sit eget land, og derfor vil vi komme til at se mange eksempler på bosniske krigsflygtninge, som får afslag på asyl, men som simpelt hen ikke kan sendes hjem.

Hvad gør vi med disse mennesker? Skal de fortsat opholde sig i Danmark på midlertidige vilkår, dvs. uden nogen tidsmæssig begrænsning? Man kan forestille sig, hvad det vil betyde for et barns udvikling, hvis det f.eks. fra sit 7. til sit 14. år, dvs. fra 1. til 7. klasse, ikke ved, hvor det skal bo i morgen, og ikke ved, om det skal forberede sig på en fremtid i Bosnien eller i Danmark.

Den store fortjeneste ved det lovforslag, som vi behandler i dag, er, at det lægger et loft over usikkerheden. Det slår fast, at ingen skal tvinges til at leve i usikkerhed om deres fremtidige opholdsland i mere end 4 år, og dermed sætter forslaget en stopper for, hvad vi opfatter som den fuldstændig inhumane og uanstændige behandling af bosniske krigsflygtninge, som jugoslaverloven egentlig lagde op til.

4 år i usikkerhed er lang tid. Det er også for lang tid efter Enhedslistens smag, men det er bedre end grænseløs usikkerhed.

Arne Melchior (CD):

Jeg kan gøre det kort, for jeg tror, det er gået op for deltagerne i debatten, hvad CD mener om dette lovforslag. Derfor skal jeg nøjes med i dette indlæg at referere et brev, som jeg skrev til indenrigsministeren den 14. november i år. Jeg skrev bl.a.: »Vi har tidligere diskuteret det næsten uhyggelige i, at vi her i landet så at sige

holder et stort antal mennesker »parkeret«, dømt til dødelighed. Det er dels voksne, der må gå rundt og lave ingenting, dels børn og unge, som er i samme situation, hvorved de bortøder nogle af deres bedste indlæringsår, et tab, det næsten bliver umuligt senere i deres liv at genoprette. Vi udskyder dette problem gang på gang, og værre og værre bliver det.«

Så stillede jeg indenrigsministeren to spørgsmål. Jeg har ikke fået svar på dem, men jeg betragtede – og det vil indenrigsministeren muligvis i sin svartale kunne bekræfte – fremsættelsen af lovforslaget som en slags svar og føler mig derved fyldestgjort i den korrespondance.

Jeg er helt overbevist om, at indenrigsministeren og en række af ordførerne, og det gælder altså også CD, deler de betragtninger, som jeg her forsøgte på min egen svage måde at gøre rede for, og derfor fremgår det jo også helt naturligt, at vi kan støtte det foreliggende lovforslag fuldt ud. Jeg kan ikke lade være med at udtrykke en dyb beklagelse – jeg vil næsten sige sorg – over den i hvert fald på dette område genskabte VKZ-alliance. Jeg græmmes, når jeg tænker på, at de mange mennesker, jeg kender, der stemmer konservativt og venstre, skal være repræsenteret ved de indlæg, vi har hørt i dag fra de to partier.

Selvfølgelig skal man respektere hinandens meninger, og motiverne har jeg ikke noget som helst at indvende mod, men jeg er lykkelig over at kende mange medlemmer af de partier, som ville have ønsket helt andre taler holdt, og jeg græmmes ikke mindre over det, fordi jeg kender de to ordførere som normalt varme mennesker. Derfor føler jeg altså, at der er noget populistisk og opportunistisk i den fremtræden, vi har hørt her, som er dybt beklageligt, men det må man altså også leve med.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg kender til gengæld ikke så mange mennesker, der stemmer på Centrum-Demokraterne, men dem, jeg kender, tror jeg nærer en dyb mistillid til, at Centrum-Demokraterne, som gik ind i regeringsdannelsen nærmest med afsky for Socialistisk Folkeparti, nu har taget dem og endda også Enhedslisten ind i forlig. Det synes jeg er langt, langt mere betænkeligt end det, hr. Arne Melchior lige fremførte heroppefra.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det var i anledning af hr. Arne Melchiors sidste bemærkninger. Hr. Arne Melchior kunne ikke forstå den holdning, der lå bag de synspunkter, som jeg og også Venstres ordfører, forstod jeg, havde givet udtryk for her, efter det kendskab, som hr. Arne Melchior ellers havde både til mennesker, der stemte konservativt, og også til de to ordførere. Det er jeg selvfølgelig ked af, for jeg synes ikke, at vi i dag fra talerstolen har givet udtryk for noget som helst ubehageligt over for de bosniere, som er i landet.

Jeg har normalt i udlændingepolitik som i mange andre ting selv det princip, når jeg skal se, om en lovgivning er rimelig eller urimelig, at jeg prøver at forestille mig, at det var mig selv, der var i situationen, og det kan selvfølgelig være svært indimellem.

Derfor var det meget bevidst, at jeg startede min ordførertale, som også hr. Arne Melchior hørte, med at spørge: Hvad nu hvis det var Danmark, der var i den situation, at vi var i borgerkrig, og danskere flygtede og fik ophold i et Balkanland? Hvad ville vi selv synes var rimeligt? Jeg tror, at vores første tanke akkurat ligesom bosniernes var at sige tak, fordi vi havde fået ophold her. Det var dejligt, for der var frygteligt dér, hvor vi var. Men den næste tanke, som jeg i hvert fald ville have, og som jeg tror et stort flertal af alle danskere ville have, var, at det ville være helt naturligt, hvis det var et midlertidigt ophold i hvert fald i en betydelig længere årrække end 2 år, således at hvis borgerkrigen sluttede i Danmark i løbet af 3, 4, 5 eller 6 år, sagde man tak, fordi man havde kunnet være der, tak for den uddannelse, man havde fået, tak for det job, man eventuelt havde haft, men nu vendte man tilbage til Danmark.

Jeg har prøvet at sige i hele min ordførertale, at det synes jeg er det naturlige. At det skulle være umenneskeligt eller en underlig populistisk holdning, har jeg utrolig svært ved at fatte.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg er forfærdelig ked af, at hr. Arne Melchior skal sørge over mig. Jeg ved ikke, hvordan jeg kan genoprette det, men jeg må jo sige det, jeg mener er det rigtige. Det ved jeg også at hr. Arne Melchior har god forståelse for, og derfor bringer hr. Arne Melchior mig sorg, når hr. Arne Melchior beskylder mig for populisme. Det ved hr. Arne Melchior godt ikke passer. Jeg har væ-

ret meget i modvind, når jeg har sagt min mening, og jeg har i en halv snes år sagt, at det største problem i dansk flygtningepolitik er, at vi gør flygtninge til indvandrere. Det synspunkt vil jeg blive ved med at forfægte, indtil andre opdager, at jeg har ret i det.

Hr. Arne Melchior foretrækker at bruge Danmarks knappe ressourcer på ganske få tusinde, der skal gøres til indvandrere i Danmark og have det høje sociale stade her. Vi har spurgt: Hvorfor ikke anvende ressourcerne dér, hvor de kan komme mange flere mennesker til gode? Det er Arne Melchior og jeg uenige om, og det er jeg ked af.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er ikke noget nyt efter valget, at CD har været enig med SF – det er altså et svar til fru Pia Kjærsgaard – i en hel række spørgsmål af social art, herunder om flygtninge, udlændinge og nye danskere. Der er ikke noget som helst nyt i det. Det, vi har sagt klart, og som vi har stået fast ved, er, at især på den økonomiske politik, på forsvarspolitikken og selvfølgelig på en række andre områder bør SF ikke få indflydelse. Den finanslov, der nu skal vedtages i næste uge ved tredje behandling, bærer dog tydeligt præg af, at det er lykkedes, så vi har ikke lovet eller tilsagt noget, som ikke er overholdt i den sammenhæng.

Må jeg sige til hr. Helge Adam Møller, at jeg ikke har benyttet glosen umenneskelig. Jeg vil igen understrege over for både Venstre og De Konservative, at jeg ikke klandrer motiverne. Jeg tager tværtimod afstand fra, at den ene skulle erklære sig mere menneskelig end den anden, for det er der ikke tale om, men det er rigtigt, at det er mig ubehageligt, at hr. Helge Adam Møller bliver ved med denne sammenligning og sige, »... hvis jeg var i den situation«. Jeg har også en gang hørt en mand sige, at hvis han havde været i koncentrationslejr, ville han have gjort sådan og sådan. Det ved den pågældende ikke en pind om, og jeg kan ikke opfatte det anderledes, end at hr. Helge Adam Møller ikke har nogen jordisk chance for at sætte sig ind i, hvad der ville ske med ham, og hvordan han ville reagere, hvis han var flygtning i 2 eller 16 år. Det har han ingen anelse om og ingen mulighed for at forestille sig, og han mangler fuldstændig indfølelse over for de mennesker, som her er kastet ud på den måde, de er. Derfor mener jeg, det er et ubehageligt scenario.

Så må jeg igen sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at jeg har al respekt for motiverne. Der er slet ikke noget problem dér, men selvfølgelig bliver flygningene da efterhånden til indvandrere. Det er da helt oplagt. At de ofte vil foretrække at rejse hjem igen, som en masse også har gjort herfra og endnu flere fra andre lande, er en anden historie. Men selvfølgelig ville det være at stikke hovedet i busken og benægte fakta, hvis man tror, at årene kan gå, uden at oprindelige flygtninge bliver til indvandrere.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne takke det flertal her i Folketinget, der støtter lovforslaget. Det var på sin vis en lille smule ejendommeligt at lytte til debatten, og dér tænker jeg på indlæggene fra VKZ. Et langt stykke hen ad vejen var det, som om det ikke drejede sig om mennesker, som har fået deres tilværelse knust, som har fået en midlertidig skæbne i et andet land, og om hvem man kan sige, at de har været udsat for den mest bestialske forfølgelse, der findes, nemlig forfølgelse alene på grund af den etniske baggrund. Det var, som om det overhovedet ikke drejede sig om mennesker, som har været nødt til at flygte over hals og hoved, og som ofte har måttet forlade ikke blot deres familie, men også deres venner og deres arbejde, og hvis huse er brændt ned, og hvis hele tilværelse ligger i grus. Det var, som om det overhovedet ikke drejede sig om mennesker, som har været igennem en utålelig lang ventetid.

Jeg står helt ved den midlertidige lovgivning, der blev indført for to år siden, og når jeg alligevel kalder det en utålelig lang ventetid, er det, fordi der i de to år, der er gået, gang på gang er blevet sået tvivl om, hvorvidt Folketinget ville leve op til den lovgivning, vi havde vedtaget.

Fru Elisabeth Arnold sagde i sit indlæg, at der var gået to bølger af glæde igennem asylcentrene, og nævnte, hvad det var for nogle lovgivningsinitiativer, der havde givet anledning til den glæde. Jeg kan omvendt referere, hvordan der gang på gang er gået chokbølger igennem denne den allermest sårbare gruppe, der overhovedet befinder sig i Danmark, når politiske partier har luftet tanken om, at de ville løbe fra den lovgivning, som et meget bredt flertal vedtog her i Folketinget.

Når jeg godt vil tage udgangspunkt i den undren, jeg har haft over en del af debatten, sådan som den udsandt sig på højresiden her, så var det, fordi det forekom mig, at det mere drejede

sig om politik og om taktik og måske også om et forsøg på at skabe dårligere vibrationer mellem flygtningene og den danske befolkning end højst nødvendigt. Jeg fik på en måde indtrykket af, at der godt her kunne være tale om, at man hellere ville have noget politisk spilfægtteri end forholde sig til det, der er det helt grundlæggende problem, nemlig det, at på trods af, hvad vi havde af forventninger i 1992, er krigen i det tidligere Jugoslavien ikke slut, og på trods af, at man dengang havde en forventning om – og dér tror jeg alle partier kan skæres over én kam – at det var noget, der kunne klares på et år eller to eller måske tre, er udsigten nu værre, end den har været meget længe.

Jeg vedkender mig gerne, at jeg på et tidspunkt tidligt på året havde en fornemmelse af, at freden måske nu var undervejs. Det var ikke noget, jeg selv havde fundet på; det var noget, der også udspandt sig i den internationale debat, og det var noget, der også kom til udtryk i holdninger, som blev videreføret via UNHCR. Men hvad skete der så? Så kom overfaldet på Gorazde, og så kom alle de tilbageslag, der jo viste sig at have en negativ og splittende virkning selv i områder, hvor parterne var begyndt at kunne tale sammen, hvor man var begyndt at kunne se en fremtid for sig, hvor man i hvert fald i den by eller på den egn kunne have en fredelig sameksistens. Dér begyndte det igen at smuldre.

I lyset af dét synes jeg, det er rimeligt, at Folketinget så siger: Nu er der ikke mere mulighed for at tale om snarlig fred, nu er der ikke mulighed for, at vi kan trække midlertidigheden ud i endnu et halvt eller et helt år, for nu kan vi se, at det måske drejer sig om en yderligere forlængelse af krigshandlingerne i to eller tre år eller mere, og det er det, vi forholder os til i dag.

Der er flere, der har været inde på overvejelser om midlertidighed som begreb, og om det kan jeg kun sige, at det har vi jo bedt Per Sørensen-udvalget om at se på. Der kommer en udredning fra Per Sørensen-udvalget engang midt på foråret eller måske hen imod sommeren, og så kommer vi til at tage den overordnede debat om, hvad midlertidighed skal betyde i vores fremtidige asylsystem.

Men jeg vil godt sige til fru Birthe Rønn Hornbech og andre, der har forsøgt at bøje de tidligere debatter, der har været ført om dette begreb her i Folketinget, at midlertidighed i denne sammenhæng jo blev defineret helt nøjagtigt i 1992-loven – ikke blot overordnet og

ukonkret, men helt præcist og direkte i forhold til denne gruppe, og det drejede sig om 24 måneder.

Så at gøre midlertidigheden til noget meget mystisk, som om man aldrig rigtig har vidst, hvad midlertidigheden betød, osv., hører ingen steder hjemme, for det har man da; det indskrev man i loven, og det var derfor, den kom til at se ud, som den gjorde.

Hr. Helge Adam Møller var også inde på nogle overvejelser om, hvordan man kunne sætte sig ind i krigsflygtnings situation. Det tror jeg er meget vanskeligt, men jeg vil da godt sige, at jo mere kontakt man får med krigsflygtninge, jo mere iøjnefaldende er det, hvad begrebet midlertidighed har betydet for deres daglige tilværelse: usikkerhed, en vekslen mellem håb og skuffelse, håb og skuffelse, som dels har at gøre med den krigsmæssige udvikling, men som også er knyttet til, hvad politikere her i Danmark siger.

Jeg tror ikke, der er ret mange af dem, som måske har lyst til at sætte tingene på spidsen i den offentlige politiske debat, der gør sig klart, at der sidder 18.000 mennesker rundt omkring i asylcentre, som meget nøje vejer – næsten på en apotekervægt – hvad politikerne her i Folketinget siger. Og hvorfor gør de det? Jo, det gør de, fordi det er deres daglige livsvilkår, det handler om. Og flotte bemærkninger, som måske er fremsat med henblik på at piske en stemning op eller på at tilfredsstille et bagland, kan uger eller måneder efter være med til yderligere at ulykkeliggøre den daglige tilværelse, som denne meget sårbare gruppe har.

Hvis man har været i kontakt med bosniske krigsflygtninge – uanset om det er dem, der gerne vil vende tilbage så hurtigt som muligt, eller det er dem, som har set i øjnene, at deres tilværelse i deres gamle land er meget vanskelig, for ikke at sige umulig – hvis man har været i kontakt med denne meget sårbare gruppe, tror jeg ikke, man vedvarende vil føle sig fristet til at sjakre alt for voldsomt med det, der i virkeligheden er den psykologiske baggrund – og den psykisk stærkt belastende baggrund – for alle de forfærdende daglige overvejelser, de har om, hvordan deres videre tilværelse skal udvikle sig.

Det siger jeg også, fordi de jo samtidig følger med i, hvad det er, der foregår derhjemme; for hjemme, det er stadig væk i Bosnien, hjemme, det er ikke i Danmark, hjemme, det er det, som man kan se på fjernsynsskærmen: Den ene uge er det Bihac, den anden uge er det Gorazde, den

tredje uge er det Tuzla, osv. osv. Der ser man, hvordan det, der er hjemme, dag for dag forvandles til en ruinhob, således at éns stærke personlige ønske om at vende tilbage måske også gradvis bliver knust.

Når jeg har villet nævne disse lidt mere overordnede ting, er det, fordi det som sagt har undret mig, at VKZ i denne debat slet ikke har forholdt sig til alle de menneskelige aspekter i det, men alene diskuteret dette, som om det drejede sig om skakbrikker, som om det blot var et spørgsmål mellem os her i Folketinget om, hvorvidt vi nu havde den ene eller den anden nuance i vores holdninger, og overhovedet ikke har inddraget de mennesker, det drejer sig om.

Så vil jeg om fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg i øvrigt sige, at det undrede mig en lille smule, da fru Birthe Rønn Hornbech til sidst sagde: Der er ingen, der kan beskyldte mig for populisme. Jeg sidder med den pressemeddelelse, som Venstres ordfører har sendt ud i dag, og jeg vil godt lige citere et par afsnit, som jeg mener i sig selv dementerer den påstand eller den renvaskelse af sig selv, som fru Birthe Rønn Hornbech forsøgte på. I pressemeddelelsen står der bl.a.: »Indenrigsministerens lovforslag om at give de 18.000 eksjugoslaver livsvarig opholdstilladelse i Danmark.«

Det er populisme, og det er ukorrekt. Der er ikke tale om et lovforslag, der skal give permanent opholdstilladelse til 18.000 mennesker. Nej, der er tale om at starte en asylsagsbehandling, hvor nogle vil få asyl og andre vil få afslag. Det vil sige, at allerede i udgangspunktet er den måde, man stiller det op på, klart propagandistisk og populistisk.

Fru Birthe Rønn Hornbech siger også, at det er forunderligt, at de socialdemokratiske borgmestre, der ved, hvor skoen trykker, og som gang på gang ytrer sig i pressen, åbenbart slet ikke kan få ørenlyd i Indenrigsministeriet.

Også det er en skævvridning. Jeg vil gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech: Hvilken socialdemokratisk borgmester er det, der har udtalt sig imod, at vi skal starte asylsagsbehandlingen? Jeg har ikke hørt det. Jeg har ikke set det. Der er socialdemokratiske borgmestre, der mere overordnet og generelt taler om de problemer, det nu engang fører med sig at have udlændinge i Danmark – både flygtninge og indvandrere. Men jeg har ikke hørt en eneste socialdemokratisk borgmester udtale sig imod dette lovforslag. Det kan være, der er noget, der er undsluppet min opmærksomhed, og derfor vil jeg bede om at få det nøjere præciseret her.

Endnu et eksempel på populisme er det, når fru Birthe Rønne Hornbech siger: Lovforslaget, som behandles i dag, og de forudsætninger, det bygger på, nemlig at tusinder og atter tusinder skal gøres til indvandrere, har nedsat ministerens troværdighed i vore øjne. Vi husker jo udmærket, at det var V og K, der skulle bakke ministeren op med hensyn til, at opholdstilladelse skulle være midlertidige. Dengang havde ministeren nemlig problemer med sin venstrefløj.

Fru Dorte Bennedsen har gentagne gange under debatten forsøgt at få en præcisering af, hvad det er for en uenighed, der skulle eksistere i Socialdemokratiet. Jeg kender den ikke. Igen: skævvridning, populisme, forsøg på at få denne sag til at tage sig ud som noget andet end det, den er.

Jeg vil ikke svare de enkelte ordførere, fordi der har været en så livlig debat dem imellem, men jeg vil godt tage fat i en helt konkret besvarelse af de spørgsmål, fru Pia Kjærsgaard var inde på. Der blev nemlig rejst spørgsmål om, hvad dette koster, og hvor de bosniske krigsflygtninge skal bo.

Med hensyn til økonomien er det sådan, at det er billigere at give denne type flygtninge opholdstilladelse end at lade dem blive boende i asylcentrene. Det koster omkring en halv snes tusinde mindre. Og eftersom det jo er sådan, at ingen kan fratage de bosniske krigsflygtninge retten til at få deres asylsag behandlet, er dette her, når det kommer til stykket, billigere end det, som VKZ forestiller sig.

Om boligforholdene vil jeg godt sige, at vi i regeringen fra starten har sagt, at vi ikke kan garantere – det ville da også være fuldstændig hovedløst at gøre det – at folk bare kan flytte ind i boliger ude i, lad mig bare kalde det det frie land. En del vil være nødt til at blive boende i asylcentrene endda i nogen tid. Derudover vil nogle kunne huses i tomme huse på landet – dem er der en del af.

Og om det med at presse det ned over hovedet på kommunerne vil jeg godt sige: Jamen hvad var det for en politik, VKZ havde tidligere? Her rådførte man sig aldrig med kommunerne i disse spørgsmål. Og jeg er sikker på, at vi fortsat kan have en god kontakt med både de kommunale organisationer og enkeltkommunerne om dette problem.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Ministeren er god, og vi andre er onde; ministeren er seriøs, og vi andre er populistere. Det var det, ministeren brugte 10 minutter til at fortælle i sit første indlæg. Ministeren brugte utrolig meget tid på at fortælle om den alvorlige situation i det tidligere Jugoslavien og om, hvor slemt det er for de mennesker, der kommer derfra.

Det ved vi godt. Hvem tror ministeren egentlig hun er? Og hvem tror ministeren egentlig vi andre er? Det er det mest belærende foredrag, jeg har hørt længe, og jeg synes, ministeren burde have brugt meget, meget mere tid på at belyse de praktiske konsekvenser af det forslag, som ministeren nu har fremsat. Det slap ministeren dårligt fra.

Det er jo sådan, at efterhånden som der bliver givet asyl, flytter man ud af asylcentre, og jeg synes, det var et dårligt svar, ministeren gav. Det er et gigantproblem, ministeren påfører det danske samfund, det er et gigantproblem, ministeren påfører kommunerne, og jeg kan garantere, at når ministeren ikke vil forholde sig seriøst til problemet her i Folketingssalen, bliver ministeren nødt til at gøre det i udvalget.

Hvad var dog det for en gang tågesnak, der kom fra ministerens mund! Jeg har næsten aldrig hørt noget lignende. Tror ministeren, det er en børnehøve, hun står over for, med det belærende foredrag, der kom her fra Folketingets talerstol? Mon ikke vi andre er nøjagtig lige så klar over, hvor alvorlig situationen er i det tidligere Jugoslavien, som ministeren er? Jeg har næsten aldrig hørt noget lignende!

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Fru Pia Kjærsgaard udlagde indenrigsministerens tale på den måde, at indenrigsministeren benyttede de første ti minutter af sin tale til at sige, at hun er god og andre er dårlige.

Jeg hørte meget nøje efter talen. Det forelå der intet som helst om. Så hvem det er, der bevæger sig på børnehøvestadiet, vil enhver, der læser denne debat, nok kunne bedømme.

En gang imellem skal man også benytte korte bemærkninger til at sige tak, og jeg vil meget gerne takke indenrigsministeren for den fornemme, helstøbte, velformede og velgennemtænkte tale. Jeg synes, det er godt gjort efter de mange ordførerindlæg og de mange korte bemærkninger, der har været, at kunne holde en sådan tale med en god kombination af hjerne og

hjerne, og jeg synes, det er en pryd for vort samfund og en pryd for dette Ting, og det må fru Pia Kjærsgaard meget gerne ærgre sig over hele aftenen og hele natten.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Med hensyn til, hvor asylsøgerne skal bo, vil jeg sige til fru Pia Kjærsgaard: De bor i øjeblikket i asylcentre, og en pæn part af dem vil være nødt til at blive boende i asylcentre længe endnu, fordi der i de lokalområder, hvor de bor, ikke er tilstrækkelig mange tomme boliger. Men nogle er der, og der er allerede nu asylsøgere, der er begyndt at flytte ud.

Derudover er der en række forskellige projekter i gang, dels med hensyn til nybyggeri, dels med hensyn til en delvis ændring af asylcentre, sådan at de kan forandres til nogle boliger, der i højere grad har privat karakter. Jeg tror, alle, der har været i en flygtningelandsby, må erkende, at der ikke er ret meget privatliv dér; men der kan blive lidt mere plads til hver enkelt. Man kan måske også ændre lidt på indretningen, sådan at det mere får karakter af egentlige boliger.

Så fru Pia Kjærsgaard behøver ikke at forsøge at skabe det indtryk, at der ikke er nogen, der har tænkt over, hvor de pågældende skal bo. Det har der været tænkt over længe, i mange måneder, og derfor er det sådan, at vi faktisk ser i øjnene, at en del asylsøgere simpelt hen vil være nødt til at blive boende, men at vi på den anden side selvfølgelig samtidig vil fortsætte indsatsen for at huse dem i eksisterende tomme boliger og også i nyopførte.

Fru Pia Kjærsgaard siger også, at der slet ikke er styr på økonomien i dette her. Jo, vel er der det. Jeg beskrev i mit tidligere svar, at det ifølge den lov, vi laver her, er billigere at lade folk komme ud i det virkelige liv – hvis jeg må bruge det udtryk – end at lade dem blive boende i den form for asylcentre, der nu er tale om – og det er inklusive kontanthjælp og inklusive den umiddelbare adgang til de sociale ydelser, som man nu engang får i det danske samfund.

Jeg vil med meget stor glæde fremsende de regnestykker, der ligger bag, til Retsudvalget. De er allerede sendt til Finansudvalget, men det er ikke sikkert, fru Pia Kjærsgaard ser de regnestykker. Derfor vil jeg med stor glæde også møde op og diskutere det med Retsudvalgets medlemmer.

Som afslutning på debatten vil jeg godt knytte en lille tråd tilbage til det lovforslag, som vi be-

handlede her umiddelbart før, for når man ser de to lovforslag i sammenhæng, synes jeg egentlig, de meget godt tegner et billede af det, der er denne regerings syn på udlændingepolitikken. Hvis jeg skulle give dem en fælles overskrift, kunne den hedde »stram, men humanistisk«: stram i den forstand, at misbruget slår vi ned på – dér vil vi gerne være mere effektive, og vi vil gerne have en så kort asylsagsbehandling som muligt – men når vi så står over for det, der er den store udfordring, hvor det jo er langt, langt mere besværligt, og hvor der vil være masser af praktiske problemer, må man jo sige, at det er i den slags situationer, den humanistiske livsholdning kommer til at stå sin prøve.

Derfor er dagen i dag for så vidt en af de dage, hvor man kan sige, at alle de fine ord bliver afprøvet ude i den praktiske politiske hverdag. Jeg er meget glad for, at et flertal i Folketinget ser det på samme måde og ikke er indstillet på yderligere at lade usikkerheden, gråheden og fortvivlelsen brede sig blandt de bosniske krigsflygtninge.

Og så vil jeg endnu en gang opholde mig ved spørgsmålet om at vende tilbage: Dansk Flygtningehjælp har foretaget en undersøgelse, hvor man har spurgt alle bosniske krigsflygtninge over 15 år, hvad de ser som deres fremtid. Kun en fjerdedel af dem siger, at de ønsker at blive i Danmark, en tredjedel siger, at de ønsker at vende tilbage, lige så snart det er muligt, og så er der 40 pct., som hverken ved ud eller ind, og det synes jeg bestemt ikke man kan behjælp dem, sådan som situationen ser ud nu.

Derfor ligger der også i dette her en mulighed for at ruste dem, der ønsker at vende tilbage, så snart det overhovedet er muligt, så godt som tænkeligt til at vende tilbage og deltage i genopbygningen af deres land, og det gør man ikke, hvis man bliver ved med at lade tvivlen råde i deres daglige tilværelse, og det gør man ikke ved at holde dem væk fra det danske samfund.

Under debatten synes jeg også der har været – jeg ved ikke, om det er en erindringsforskydning eller det er et forsøg på at pynte lidt på kendsgerningerne: Hr. Helge Adam Møller har flere gange sagt, at alt det, der gælder en forbedring af vilkårene for de bosniske krigsflygtninge, mens de opholder sig i Danmark, er man helt med på.

Når jeg kalder det en erindringsforskydning eller måske det, der er lidt værre, så er det, fordi vi jo modsat må stille spørgsmålet: Jamen hvorfor stemte VKZ så imod, at børnene skulle have

en bedre undervisning? Det var det, vi stemte om sidste sommer. Hvorfor stemte man så imod, at de skulle have jobtræning? Hvorfor stemte man imod, at der kunne laves følordninger? Hvorfor stemte man imod, at de kunne få mulighed for, hvor det nu kunne lade sig gøre rent praktisk, at flytte ud fra centrene til det, vi kalder satellitcentre? Alle disse ting hænger jo sammen. Det hænger jo også sammen på den måde, at den store part, der ønsker at vende tilbage, så snart det overhovedet er muligt, naturligvis skal have en reel chance for at vende tilbage som hele mennesker. Det er man ikke, hvis man har været frataget enhver mulighed for at fungere i det samfund, som man har opholdt sig i som flygtning.

Derfor er det vigtigt, at vi ser på de vilkårsforbedringer, der blev lavet sidste sommer, og på den praktiske hverdag, der er kommet derefter, og dér vil jeg godt benytte lejligheden til at sige, at Dansk Flygtningehjælp har lavet et fremragende arbejde med at sætte alle disse nye vilkårsforbedringer i gang.

Det er ikke sådan, at alle nu har været inde i et uddannelsesforløb som det, de ønsker sig; men man er kommet meget langt med det. Der er nu flere tusinde mennesker, der allerede er i gang med en uddannelse, med jobtræning og med andre af de ting, der skal være med til igen at få deres hverdag til at hænge sammen, få deres liv til at hænge sammen, få hele deres tilværelse til at hænge sammen på en sådan måde, at de, når de vender tilbage, overhovedet har noget at yde i det samfund, der har brug for deres arbejdskraft. Derfor synes jeg, at man nu, bagefter, forsøger at besmykke sine holdninger lidt.

Men hverdagen skal jo gå videre også her i Folketinget, og derfor håber jeg, at det flertal, som nu tilslutter sig lovforslaget, undervejs i udvalgsarbejdet vil have mulighed for trods alt at påvirke VKZ på en sådan måde, at man begynder at diskutere realiteterne og ikke fastholder det – og det vil jeg godt sige – uværdige politiske spillægteri med de bosniske krigsflygtninge som boksebold. Det synes jeg ikke er rimeligt.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg synes, det er utroligt, hvad indenrigsministeren tillader sig – og jeg vil godt gentage, at jeg synes, det er utroligt.

Det sidste spørgsmål, indenrigsministeren stillede til bl.a. mig, om, hvorfor De Konservati-

ve og Venstre ikke stemte for lovforslaget om at forbedre forholdene for de bosniske flygtninge her i foråret, når bl.a. jeg i dag har stået og sagt, at det syntes vi var en god og rigtig idé, nøjagtig det samme spørgsmål stillede ministeren torsdag den 17. november 1994 i Folketinget, da vi debatterede V og K's forslag – ministeren stillede det på side 826 i Folketingets forhandlinger, og jeg svarede ministeren på side 827 – og jeg gjorde det helt krystalklart, at der kun var to årsager til, at vi ikke kunne stemme for forslaget dengang. Den ene var, at man ikke ville forlænge midlertidigheden, altså det med, at flygtningene kunne søge asyl efter to år, og den anden var, at man nu gav de flygtninge, der gerne ville vende tilbage til Bosnien frivilligt, mulighed for tre måneders betænkningstid, hvorefter de eventuelt kunne vende tilbage til Danmark. Bortset fra det sagde jeg klart og tydeligt, og det er altså mindre end 14 dage siden: Hvis de to ting var blevet ændret, kunne Det Konservative Folkeparti godt have støttet lovforslaget.

Jeg gjorde meget mere ud af det dengang, end jeg har gjort i dag, og det gjorde jeg altså også i foråret, hvor ministeren spurgte om det samme. Så nu er det tredje gang, ministeren mod bedre vidende står og siger noget, som er decideret usandt. Det synes jeg er for dårligt!

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg synes, det er lidt ejendommeligt, at det skal udlægges som usandt, når jeg stiller dette spørgsmål.

Når jeg stiller spørgsmålet igen, er det, fordi jeg ikke synes, der er givet noget ordentligt svar på det, og jeg vil godt begrunde, hvorfor jeg ikke synes, der er givet noget ordentligt svar:

Når nu Det Konservative Folkeparti siger: Vi vil gerne ruste mennesker så godt som overhovedet muligt til at vende tilbage, så må man også kunne tage konsekvensen af det. Konsekvensen af det er, at man giver de bosniske krigs-flygtninge nogle muligheder for igen at begynde at fungere som mennesker.

Det kan de ikke, hvis de slet ikke må foretage sig noget, hvis de ikke må være ude i jobtræning, hvis de ikke må være i uddannelse, og derfor mener jeg ganske enkelt ikke – på trods af spalte dit og spalte dat – at Det Konservative Folkeparti overhovedet har givet et svar, der er gyldigt og i sammenhæng med det, som man i øvrigt siger man arbejder for.

Man siger jo, at man arbejder for, at det skal være mennesker, der kan være værdifulde for

det samfund, de skal vende tilbage til, at de skal kunne deltage i genopbygningen. Det kan vi jo ikke sige det vil være, hvis det er mennesker, der er hårdt psykisk belastede, når de vender tilbage om to, tre eller fire år, fordi de intet har måttet deltage i i det danske samfund.

Det er den dobbeltmoral, jeg anfægter. Jeg har været skuffet over den, da vi mødte den første gang. Jeg var også skuffet over den, da vi mødte den i forbindelse med debatten her for en 2-3 uger siden, og jeg synes stadig væk ikke, at der er leveret et svar, der er logisk, der har sammenhæng med det, man siger man vil, og som samtidig lever op til det, som vi kan sige er det almindelige overordnede menneskelige hensyn til den gruppe, det drejer sig om.

Jeg vil godt gentage: Det er den allermost sårbare gruppe mennesker, der lever i Danmark i øjeblikket.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Jeg skal citere direkte fra min ordførertale den 17. november 1994. Jeg sagde (Folketingstidende 1994-95, forhandlingerne side 815), »... vi kan bidrage til genopbygningen på to måder. For det første skal vi forlænge den midlertidige opholdstilladelse for samtlige 20.000 eksjugoslaver.«...»For det andet skal tiden – det drejer sig måske om år – indtil de knap 20.000 kan vende tilbage, anvendes til at kvalificere dem til den tilværelse, de skal tilbage til. Tiden skal anvendes såvel teoretisk som praktisk for både voksne og unge.

Jeg mener ikke, at vi skal betragte eksjugoslaverne som specielle flygtninge, men snarere som mennesker, der er på træning eller på kursus her i Danmark, som skal gøre dem rustede til at genopbygge deres eget land den dag, situationen tilsiger det.«

Og jeg sluttede med at sige:

»Og dette trænings- eller kursusophold i Danmark bør være vort vigtigste bidrag til genopbygningen af det tidligere Jugoslavien. Man kan kalde det en slags praktisk ulandsarbejde, hvor vi starter genopbygningen, allerede inden freden er kommet.«

Det har jeg sagt tre, fire eller måske fem gange. Jeg har også været inde på det tidligere i dag. Jeg har sagt, og jeg vil gerne gentage det: Vi vil være med til alt, der trækker i den retning, under én afgørende forudsætning, og det er, at vi stadig væk holder fast ved, at det er midlertidigt, og den dag, krigen er slut, skal al denne

træning, al den ekstra uddannelse, de har fået i Danmark, bruges i Bosnien og ikke i Danmark.

Det er dér, vandene skiller, men ministeren er meget grov, når hun siger, at vi ikke har rede-gjort for det, for det har vi.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen, jeg troede, vi havde fået afklaret den debat med midlertidigheden. Det er jo ikke en debat om midlertidigheden. I begge forslag er der tale om midlertidighed – i det ene tilfælde i fire år, i det andet tilfælde i syv år.

Det, det ser ud som for mig – og det synes jeg ikke er særlig rart at se – er, at den holdning, som hr. Helge Adam Møller lægger frem, går ud på at tage de bosniske flygtninge som gidsler i et politisk spil og sige: I får ikke nogen uddannelse, I får ikke ordentlige vilkår i Danmark, medmindre Socialdemokratiet vil være med til at stemme for, at midlertidighedsforlængelsen skal vare i tre år i stedet for to.

Det er da at tage nogle mennesker som gidsler i et politisk spil. Er det ikke? Eller har de bosniske flygtninge nogen mulighed for at få indflydelse på det?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg forstår godt, at det kan være lidt ubehageligt, men om det skulle være specielt groft at påpege den, lad mig bare sige dybe kløft, der er imellem ord og handling i det, som hr. Helge Adam Møller fremfører her, ved jeg egentlig ikke.

Det, jeg siger, er, at man skulle tage konsekvensen af alle de pæne ting, som jeg da klart vedgår at hr. Helge Adam Møller har sagt at man arbejdede for. Det, jeg påpeger, er, at man har stemt imod det. Det har man gjort ved ikke at tilslutte sig vilkårsforbedringerne. Det siger man også her i dag: Man vil stadig væk ikke tilslutte sig hverken asylsagsbehandlingen eller det, der i praksis vil betyde, at de bosniske krigsflygtninge får bedre mulighed for at være rustet til den dag, hvor en pæn part af dem alligevel helt frivilligt, uanset om de har fået asyl eller de har fået humanitær opholdstilladelse, vil vælge at vende tilbage.

Derudover kan vi jo også have det håb, at krigen slutter inden for den 2-års-frist, som vi nu taler om, og at der er en del, som vil blive sendt tilbage. Det ville dog være det lykkeligste, men hr. Helge Adam Møller bliver altså nødt til at tage konsekvensen – også rent tankemæssigt – af

den afstemning, han foretog i Folketinget, da han sagde nej til at lave nogle bedre opholdsvilkår for de bosniske krigsflygtninge, og det er det, der giver den mangel på sammenhæng, som jeg har anfægtet her.

Jeg synes, det er kedeligt, at det er sådan, men det er der ikke noget at gøre ved, og jeg er som sagt glad for, at der er et flertal i Folketinget, som ikke løber fra den lov, som et meget bredt flertal i Folketinget vedtog for to år siden, men som står ved den. Det gør VK jo ikke. Man løber fra det, man sagde dengang. Nu forsøger man så i forhold til opholdsvilkårene at pynte lidt på virkeligheden ved at sige, at i virkeligheden vil vi da meget gerne være med til i højere grad at medvirke til, at det bliver nogle funktionsdygtige mennesker, der vender tilbage.

Det eneste, man ikke vil, er at stemme for det. Og det er dér, jeg påpeger inkonsekvensen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Forsvarsudvalget (29/11 94):

Udtræder: Annette Nordstrøm Hansen (SF)
Ny stedf.: Gert Petersen (SF) (rettelse)

Europaudvalget (2/12 94):

Udtræder: Kristen Touborg (SF)
Ny stedf.: Jørn Jespersen (SF)
Udtræder: Jørn Jespersen (SF)
Ny stedf.: Kristen Touborg (SF)

Socialudvalget (2/12 94):

Udtræder: Tove Fergo (V)

Nyt medl.: Lars Løkke Rasmussen (V)

Udtræder: Lars Løkke Rasmussen (V)

Ny stedf.: Tove Fergo (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen,
onsdag den 7. december 1994, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den
dagsorden, der er opslået i salen.

Miljø- og Planlægningsudvalget (2/12 94):

Udtræder: Lene Espersen (KF)

Ny stedf.: Brian Mikkelsen (KF)

Mødet hævet kl. 17.39.
